

Gymnázium, Lovosice
Sady pionýrů 600, příspěvková organizace
410 02 Lovosice, Ústecký kraj, Česká republika

Moje rodina a kolektivizace

EUSTORY

Horáková, Natálie, 3.A

2021

Prohlašuji tímto, že jsem zadanou seminární práci vypracovala samostatně pod vedením Mgr. Mirky Quaiserové a uvedla v seznamu literatury veškerou použitou literaturu a další zdroje.

V Račicích dne: 13. 7. 2021

Poděkování

Rád bych věnovala poděkování Mgr. Mirce Quaiserové, za podporu při psaní této seminární práce. Dále bych věnovala poděkování Zuzaně Scholzové (archivářka, SOkA Praha-západ se sídlem v Dobřichovicích). Mé díky patří také mé rodině a dalším příbuzným, bez kterých by tato práce nemohla vzniknout.

Obsah

Úvod	5
RODINA ŠŤASTNÝCH.....	7
<i>Kde příběh začíná?</i>	7
Období první republiky na Chejnovském statku rodiny Šťastných	8
Druhá světová válka na statku	13
<i>Sloučení Chýnova a Libčic nad Vltavou</i>	14
<i>Poválečné období (1945 – 1948)</i>	14
Těžká léta pro hospodářství	16
<i>Nucená práce v továrně</i>	16
<i>Svatba</i>	16
<i>Stupňování nároků KSČ</i>	17
Statek v jiných rukou	18
<i>Jedna bába povídala</i>	20
Sbohem, rodná půdo!	22
<i>Odsun do Soběslavi</i>	22
<i>Život Antonína Šťastného ml. v Libčicích nad Vltavou</i>	25
<i>Mlýn v Soběslavi</i>	26
Zpět do rodného kraje.....	27
<i>Škola volá</i>	28
<i>Návrat do rodného kraje</i>	29
<i>Něco končí, jiné začíná</i>	29
RODINA KALIVODOVÝCH.....	31
Jak vše začalo... ..	31
<i>Rodina Soustružníková</i>	31
<i>Rodina Kalivodova</i>	32
Nový život.....	35
<i>Příchod do pohraničí</i>	35
<i>První (k)roky v novém světě</i>	40
Počátek kolektivizace v Břehoryjích	42
<i>Všechny stroje dohromady!</i>	43
<i>Políčka v lány</i>	44
Sloučení JZD	46
<i>Postupná ztráta iluzí</i>	46

<i>Jak to bylo dál?</i>	46
Závěr	51
Přílohy	53
<i>List domovský</i>	53
Seznam obrázků	54
Zdroje	56
<i>Archiv</i>	56
<i>Internetové</i>	56
<i>Knižní</i>	56
<i>Pamětníci</i>	56

Úvod

Historie mě sama o sobě velmi fascinuje. Sledovat to, co nás jistým způsobem ovlivnilo, a co zapříčinilo, jakými osobnostmi dnes jsme, lze z několika pohledů. Světové a národní dějiny ovlivňují velkou masu lidí. Jak ale zasáhli jednotlivce? Potom totiž můžeme spatřit, že událost, která změní životy tisíců a miliónů lidí může utvořit skupina, ale i jednotlivec.

Kolektivizace zemědělství v Československu, to je téma, které se dotklo tisíců selských a rolnických rodin, do kterých patří i ta má. Rodina Šťastných z Chejnova (dnes již Libčic nad Vltavou) žila poklidným životem v jejich hospodářství již od 18. století. I přes strastiplné nástrahy válek, hospodářských krizí a neúrody své hospodářství vybudovali do takových rozměrů, že statek byl ve 30. letech 20. století jedním ze tří největších statků v obci. Proces, který se pomalu připravoval již od konce druhé světové války jejich život, ale obrátil o 360 stupňů. Vše, co měli, vše, co znali, za sebou museli zanechat. To, co se dědilo, z generace na generaci nyní neměl kdo dědit. Půda je pro zemědělce svatá, a jinak tomu nebylo ani v tomto případě. Ztráta byla citelná nejen na majetku, ale i na duši.

V mé práci bych se tedy chtěla zaměřit na problematiku tohoto tématu. Tématu, které ovlivnilo tisíce statkářů napříč republikou a odebralo krajině její jedinečný ráz. Kulturní dědictví na vesnicích postupně zanikalo, cit rolníků k půdě opadal. Nastoleno bylo kolektivní zemědělství po vzoru sovětském. Osudy rodiny, která byla nucena se svého majetku vzdát a odejít do neznáma. Následky, se kterými se sami museli potýkat a strastiplné pohledy na dnešní krajinu, kterou ovlivnilo kolektivní zemědělství.

V první části se zaměříme na rodinu Šťastných z Chejnova (dnešních Libčic nad Vltavou). Sedlácká rodina ze Středních Čech bývala jednou z nejváženějších rodin v obci. Po staletí hospodařila na zdejší půdě a zvelebovala nejenom okolní krajinu, ale i vesnické tradice. Kolektivizace je velmi zasáhla, ze dne na den se museli vzdát svého majetku a svůj život v Chejnově za sebou museli zanechat. Příběh této rodiny ukážu nejenom na rozhovoru s pamětníky, ale doplním ho i o poznatky z archivu, či dobové fotografie.

V druhé části mé práce setkáme s rodinou Kalivodů, která původně pochází z malé vesnice nedaleko Mladé Boleslavi. Vlivem okolností se po druhé světové válce dostávají do sudetského pohraničí na severu Čech. Kalivodovi získají usedlost v Břehoryjích, kde se chtějí usadit a založit rodinu. Zaměřím se na výpovědi svědků těchto událostí a doplním je dobovými fotografiemi. Ráda bych pomocí těchto fotografií ukázala tehdejší realie a jejich proměnu napříč roky. Vývoj osídlených vesnic byl mnohdy strastiplný a nelehký. Nové

obyvatele čekal nelehký úkol, a to co nejlépe zvelebit vesnici a krajinu k pohledu nového poválečného státu.

Práci jsem si vybrala, jelikož sama pocházím ze selské rodiny, která má své tradice. Můj děda, jako jeden z mála, na zemědělství nezanevřel. Po restitucích obnovil rodinnou tradici, kterou násilně na několik let přetrhlo rozhodnutí jednotlivců, kteří utvořili skupinu a byli právě u moci – ÚV KSČ. Jako jednatel tak Antonín Šťastný spolu se svou rodinou nadále utváří nejenom naši rodinnou historii, ale spolu s dalšími znovuzkříšenými selskými rody buduje i tu národní.

Použila jsem zejména archiválie, které mi poskytl SOkA Praha-západ se sídlem v Dobřichovicích, dále jsem doplnila práci o rozhovory s pamětníky a obecnou část jsem použila zejména z knih p. J. Jecha.

RODINA ŠŤASTNÝCH

Kde příběh začíná?

Rodina Šťastných na statku v Chejnově hospodaří již pěknou řádku let. Během první světové války na statku hospodařil Antonín Šťastný, který statek přebíral po svém otci, Františku Šťastném.

Roku 1905 se Antonín oženil s Marií (za svobodna Krátkou), která pocházela z nedaleké obce – Uholičky, poblíž Chejnova. V roce 1912 se Antonínovi a Marii narodil jejich první syn František Šťastný. Začátkem 20. století se hospodářství začínalo pomalu rozrůstat. Antonínem zakoupená, pronajatá či vypachtovaná pole se brzy proměnila v úrodné lány plné na tehdejší dobu „exotických plodin“. Investice do pěstování kukuřice anebo cukrové řepy („cukrovky“) se postupně vyplácela. Své peníze dále uložil do akcií kralupského cukrovaru, jelikož byl jedním z větších dodavatelů cukrové řepy.

Antonín, jako většina mužů v jeho věku, narukoval na vojnu. Byl jako voják odvelen na italskou frontu, ze které se mu koncem roku 1915 podařilo vyplatit. Musel doložit, že je jakožto sedlák nezbytný pro správné fungování státního hospodářství.¹ Dále uvedl, že je hlavním živitelem rodiny. V tomto případě mu pak byla udělena výjimka. Jeho rodina, kterou doma zanechal totiž nestíhala plnit stanovené dodávky potravin na frontu.

Obrázek 1- obec Chýnov ve 20. letech 20. století (Zdroj: rodinný archiv)

¹(SCHMIDT, J. Jak se žilo vojákům pod císařským praporem? [online]. [cit. 4.3. 2021].) Dostupné z: <<https://hradec.rozhlas.cz/jak-se-zilo-vojakum-pod-cisarskym-praporem-kdyz-zacala-valka-tak-sla-veskera-6120686>>

Období první republiky na Chejnovském statku rodiny Šťastných

Válka malou obec Chejnov nedaleko Kralup nad Vltavou výrazněji nezasáhla. Památník se zde pro padlé ale přesto postavil, obyvatelé chtěli uctít ty, kteří ve válce padli proto, aby oni mohli žít.

V opojných začátcích první republiky se začínají rozvíjet i zemědělské stroje. Chejnovský statek a jeho majitelé se snaží držet krok s dobou. Antonín, jako obdivovatel moderní zemědělské techniky si uvědomil, že pokud své hospodářství bude nadále rozšiřovat, bude potřeba zakoupit alespoň část té nejnútnejší mechanizace, aby bylo o celé hospodářství náležitě postaráno.

Obrázek 2 - masopust v Chýnově (Zdroj: rodinný archiv)

Okolo roku 1928 je na statek přivezen první traktor – John Deere. Jednalo se o typ „John Deere D“. V roce 1929 se cena tohoto traktoru pohybovala 61 500 Kčs. Dále se postupně dokoupí mlátička na obilí, secí stroje a dojící zařízení. Další hospodářovo rozhodnutí se totiž netýkalo jenom zvětšení rostlinné výroby, zaměřil se i na živočišnou. Jako jeden z mnoha se rozhodl pro „výdojné hospodářství“. Tento typ hospodaření byl poměrně oblíbeným u větších sedláků. Spočíval v nákupu většího množství skotu, které se pak využívalo zejména na produkci mléka a dalších produktů z nich. Skot, který už nebyl nadále u výdojného hospodářství prospěšný se rozprodal, či poslal na porážku.

Obrázek 3 - traktor "John Deere D" - rok výroby (1928) – (Zdroj www.mecum.com)

Produkce mléka byla natolik dostatečná, aby mohla Marie jezdit na trhy do pražských Vinohrad, a zde své produkty prodávat na trzích, nebo čas od času poskytovat výrobky menším koloniálům.

Cena pozemků v období první republiky byla velmi vysoká, aby se Antonínovi investice opravdu vyplatila. Koncem 20. let 20. století si tak pronajímá 20 ha půdy od rodiny Procházek a 7 ha od rodiny Jelenů. V tomto období tedy se svou rodinou obdělával okolo 47 ha polností.

Během 30. let 20. století již hospodářství čítalo přes 40 kusů skotu, 6 koní, 50 prasat a dále nespočet drůbeže. Přestože se o hospodářství starala celá rodina, v době nejdůležitějších zemědělských prací vypomáhali na statku tzv. „Švýcaři“. To byli lidé, kteří se najímali na sezónní zemědělské práce. Jejich pomoc se hodila zejména poté, co synové František a Antonín odešli na studia do Mladé Boleslavi. Oba byli studenti místní střední zemědělské školy.

Obrázek 4 - fotka rodiny Šťastných, zleva Antonín st., Antonín ml., František a Marie (Zdroj: rodinný archiv)

Antonín koncem 30. let 20. století, spolu s ostatními hospodáři v obci Chýnov založil „mlékařské družstvo“, jehož cílem byla produkce mléka zejména pro jednu z pražských mlékáren v Troji. „Trojská družstevní mlékárna“ je nyní již zaniklý objekt, jenž se nacházel v městské části Troja na Praze 7.²

Obrázek 5 - budova bývalého pivovaru a mlékárny v Troji (Zdroj: KRAJČI, Petr et al. *Slavné stavby v Praze - Troji*. 1. vyd. v jazyce českém. Praha: Foibos Books ve spolupráci s Městskou částí Praha-Troja, 2014. 242 s. [ISBN978-80-87073-75-9](https://doi.org/10.1007/978-80-87073-75-9). S. 64-65, 69-70.)

² KRAJČI, Petr et al. *Slavné stavby v Praze - Troji*. 1. vyd. v jazyce českém. Praha: Foibos Books ve spolupráci s Městskou částí Praha-Troja, 2014. 242 s. [ISBN978-80-87073-75-9](https://doi.org/10.1007/978-80-87073-75-9). S. 64-65, 69-70.

Obrázek 6 - dobové karikatury s tematikou sedláků (Zdroj: www.dikobraz.cz)

V roce 1933, konkrétně v únoru (jak zmiňuje kronika) vypukl v usedlosti pana Procházky požár. Stodola, kterou požár pohltil, sloužila pro uskladnění slámy, jež náležela A.Šťastnému. Rodina byla poté závislá na nakoupené slámě, jelikož její vlastní zásoby dočista shořely v pronajaté stodole. Požár byl pravděpodobně založen, jak dokládá místní libčická kronika.³

³Pamětní kniha obce Libčice nad Vltavou (Státní okresní archiv Praha-západ se sídlem v Dobříčovicích, fond: Městský národní výbor Libčice nad Vltavou, NAD: 186. inventární číslo:- , číslo pomůcky: - . Sčítací arch. 1948 Libčice nad Vltavou)

1933.

V roce 1933 ministerstvo vnitra v Praze stanovilo podle zákona ze dne 14. dubna 1920 č. 266 Sbírka zákonů a nařízení výnosem ze dne 19. října 1933 číslo 7430/1933 pro místní obec Letky - Libčice n. Vlt. úřední název:

Sloučení
obcí

Libčice nad Vltavou.

Dosavadní názvy osad zůstávají nezměněny.

Téhož roku v únoru vypukl v čp. 1. (Procháška) v Chýnově požár ve stodole, kde shořelo veliké množství slámy, náležející panu Antonínu Šťastnému z Chýnova. Požár byl asi založen. Procházkovo hospodářství měl tehdy pronajato pan Šťastný.

Požár

1934.

V roce 1934 byla zřízena v osadě Chýnov vodní nádrž v místech, kde před lety býval rybníček. Tento rybníček byl zavezen. Nádrž má obsah 900 m³ a byla postavena nákladem 16500 Kč. Je plněna ze studny pana Karla Rouse.

Nodní nádrž v Chýnově.

V roce 1934 koupila obec Libčická pozemek pro budoucí stavbu měšťanské školy od Tělocvičné jednoty Sokol. Za pozemek zaplatila 75000 Kč. Pozemek tento slouží nyní jako hřiště a nalézá se proti katolickému hřbitovu. Obnos 75000 Kč byl okresním úřadem uvolněn pro tento účel z fondu na stavbu chudobinec.

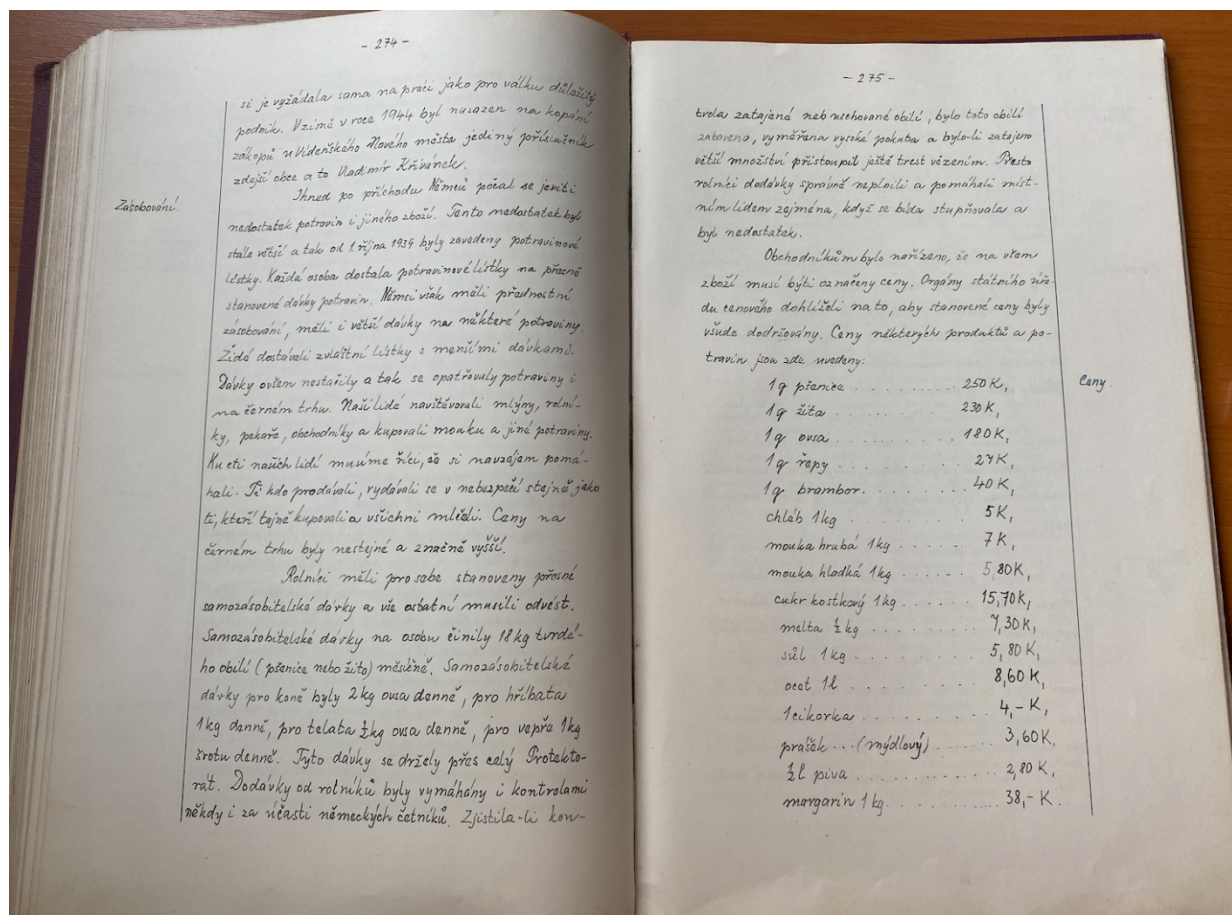
Pozemek pro stavbu
školy.

Obrázek 7 - kronika Libčic nad Vltavou – požár (Zdroj: SOKA Praha-západ se sídlem v Dobřichovicích)

Druhá světová válka na statku

Oba Antonínovi synové se před začátkem války navrátili domů ze studií, aby byli co nejvíce nápomocni své rodině. Nejstarší syn František se ujímá práce na statku, zatímco jeho otec, který již před válkou plánoval rozšíření statku o další usedlosti, se snaží se svým synem Antonínem tuto vizi realizovat. Polnosti byly nejčastěji propachtované či koupené. Během válečných let mělo hospodářství rozlohu okolo 50 ha. Investice do nově plánovaných domků pro pomocníky na statku byla jedním z dalších kroků, které vedli k rozšíření rodinné farmy.

Období druhé světové války poznamenalo rolnické obyvatelstvo nejen hrůzami války, nástrahami pro jejich rodiny, ale i povinnými dodávkami potravin na frontu. Antonín se svou rodinou musel tyto dodávky samozřejmě plnit také. Během války se také snažili co nejvíce pomáhat ostatním obyvatelům Chýnova. Pokud někdo nestíhal odvádět povinné dodávky včas, Antonín st, se za něj přimluvil a pomohl mu je co nejrychleji dodat.⁴

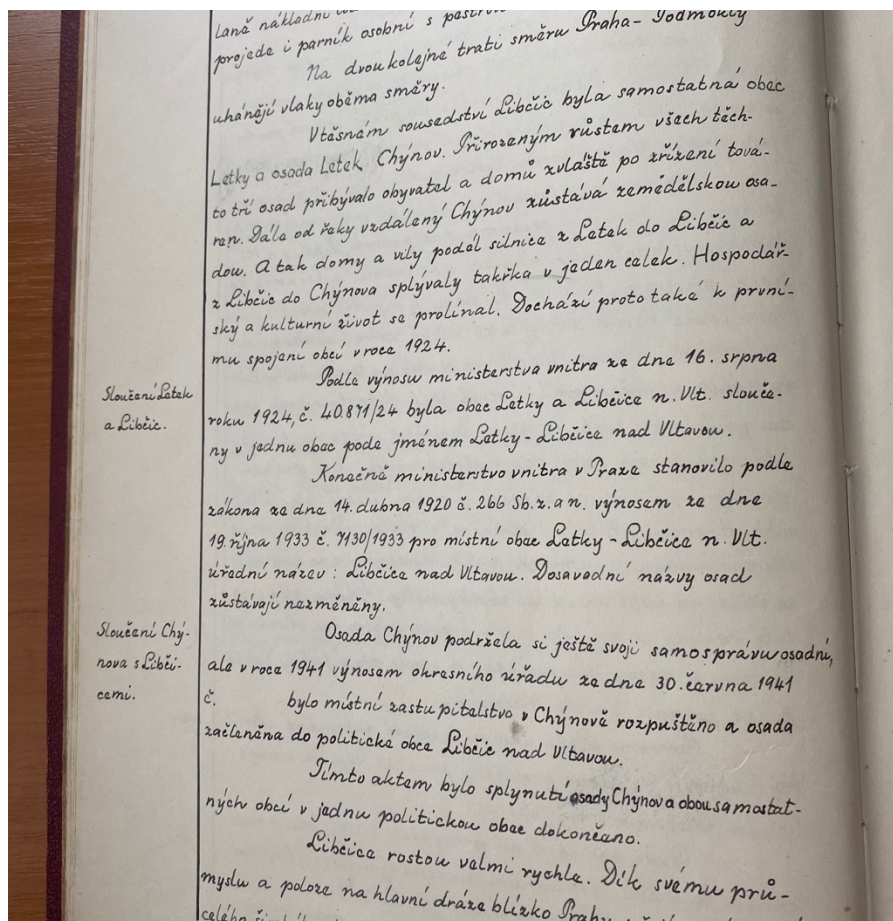
Obrázek 8 - kronika Libčic nad Vltavou – dodávky (Zdroj: SOKA Praha-západ se sídlem v Dobříčovicích)

⁴Pamětní kniha obce Libčic nad Vltavou (Státní okresní archiv Praha-západ se sídlem v Dobříčovicích, fond: Městský národní výbor Libčice nad Vltavou, NAD: 186. inventární číslo: - , číslo pomůcky: - . Sčítací arch. 1948 Libčice nad Vltavou)

Sloučení Chýnova a Libčic nad Vltavou

Již v roce 1924 se obec Letky sloučila pod větší Libčice nad Vltavou. Jak ale zmiňuje kronika, obec Letky si zachovala svůj dosavadní název osady, i když oficiálně byla již považována za Libčice nad Vltavou – část obce Letky. V katastrálních záznamech se označuje jako Libčice II, zatímco původní obec Libčice nad Vltavou je pod katastrálním zápisem známá jako Libčice I.

Osada Chýnov se svou samosprávou ztratila v roce 1941, kdy bylo výnosem OÚ ze dne 30. června 1941 rozpuštěno zastupitelstvo a vesnice byla začleněna do obce Libčice nad Vltavou. V katastrálním zápisu se nyní bývalá osada Chýnov vyskytuje pod názvem Libčice III.

Obrázek 9 - kronika Libčic nad Vltavou - zápis o sloučení osad (Zdroj: SOkA Praha-západ se sídlem v Dobříšovicích)

Poválečné období (1945 – 1948)

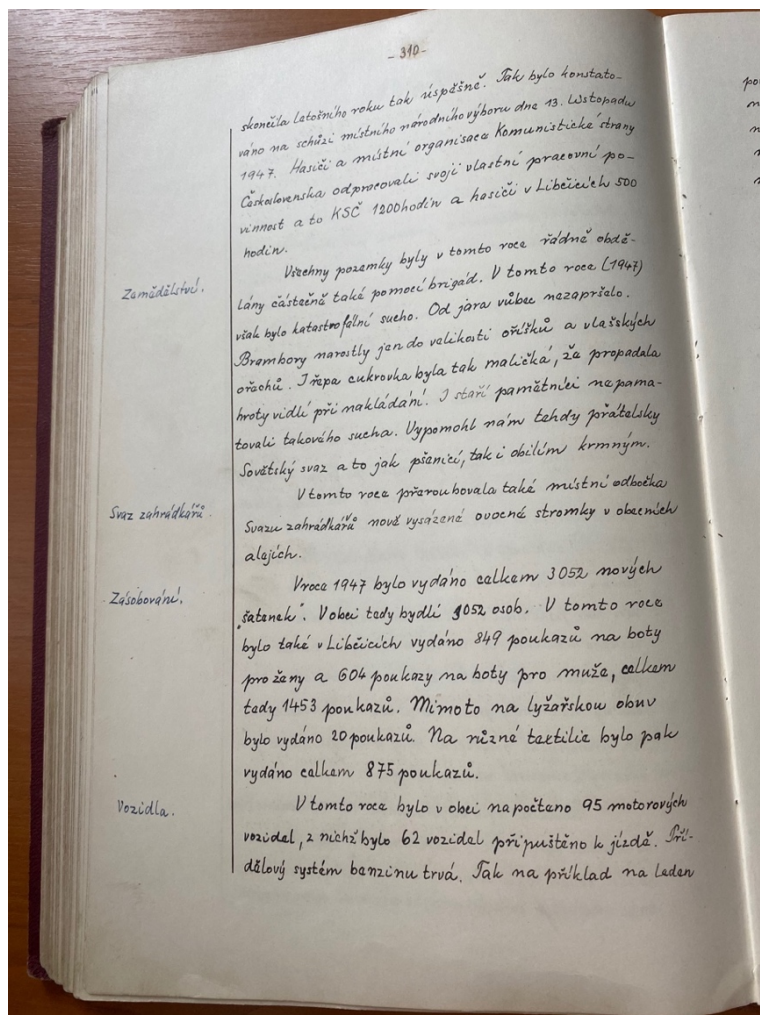
V neskonale euforii z konce války byly ale i momenty, které úsměv na tváři sebraly nejednomu hospodáři. Poválečné Československo a jeho postupná politika zasáhla obyvatele

republiky napříč všemi společenskými vrstvami. Stále více obyvatel otevřeně podporovalo nové politické hnutí – KSČ.

V poválečném období se pevné povinné dodávky týkaly i chejnovského statku rodiny Šťastných. Po vydání Benešových dekretů a následném odsunu německého obyvatelstva se objevila naděje, která ovlivnila mnoho maloročníků. I z Chejnova a přilehlých obcí (oblast Středočeského kraje) se stěhovali maloročníci, a dokonce i lidé, kteří byli v zemědělství neznalí, aby osídlili prázdné usedlosti po odsunutých sudetských Němcích.

V únoru 1948, kdy se k moci dostává KSČ, se nad venkovem začínají stahovat mračna, které již pociťuje i rodina Šťastných.

Dne 16.9.1948 byla obec Libčice nad Vltavou (skládající se ze tří správních celků) povýšena na město.⁵

Obrázek 10 - kronika Libčic nad Vltavou – zemědělství (Zdroj: SOKA Praha-západ se sídlem v Dobřichovicích)

⁵Pamětní kniha obce Libčice nad Vltavou (Státní okresní archiv Praha-západ se sídlem v Dobřichovicích, fond: Městský národní výbor Libčice nad Vltavou, NAD: 186. inventární číslo: - , číslo pomůcky: - . Sčítací arch. 1948 Libčice nad Vltavou)

Těžká léta pro hospodářství

Po nástupu KSČ se postupně začínala měnit struktura celého venkova. Nově vznikající „kolektivní zemědělství“ nezvratně proměnilo krajinu, ve které byli tito lidé zvyklí žít. Odebraná půda, majetek a mnohdy i odsouzení a uvěznění člena rodiny se podepisovaly na každém z nich.

Nucená práce v továrně

Již zestátněná cihelna v Libčicích nad Vltavou se musela co nejdříve vrátit do plnohodnotného provozu. Úbytek obyvatel ale nekorespondoval s potřebnou pracovní silou do továren. Mnohdy tak byli jedinci nuceni do této práce nastoupit.

Tento příkaz přišel i k obyvatelům Chejnovského statku. Jeden ze synů Antonína st., konkrétně Antonín ml. musel nastoupit jakožto dělník do libčické cihelny. František, který zůstal nadále na statku, se musel starat spolu se svými rodiči o stále se zmenšující hospodářství. Šťastní nebyli nadále schopni se o tak velké hospodářství po válce starat. Povinné dodávky, které stanovila nová vláda, byly pro sedláky z Libčic nad Vltavou takřka nesplnitelné. Rodiny, které dříve vypomáhaly na statku se musely co nejdříve odstěhovat.

Svatba

Antonín ml. se oženil v roce 1950. Za manželku pojal Miloslavu (rozenou Chalupovou), která pocházela taktéž z rodinného statku, jenž se nacházel ve Velkých Čičovicích. Miloslava pocházela ze tří dětí a velké rodiny, která hospodařila na středně velkém statku. Po svatbě se Miloslava s Antonínem přestěhovali na Chejnovský statek, kde Miloslava vypomáhala.

Obrázek 11 - svatba Antonína ml. a Miloslavy (Zdroj: rodinný archiv)

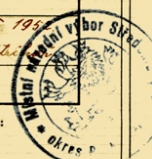
ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA
MÍSTNÍ NÁRODNÍ VÝBOR VE STŘEDOKLUKÁCH
OKRES PRAHA-ZÁPAD

Č.j.Ma-293-50.

ODDACÍ LIST

V KNIZE MANŽELSTVÍ MÍSTNÍHO NÁRODNÍHO VÝBORU
V E STŘEDOKLUKÁCH
VE SVAZKU I. ROČ. 1950 NA STRANĚ 3. POD ČÍS. ŘADOVÝM 5.
JEST ZAPSANO

Den, měsíc, rok a místo uzavření manželství	23.IX.1950. Dvacátého třetího září jedentisícdevětsetpadesát ve Středoklukách.	
Jméno a příjmení	ženich Antonín Šťastný	nevěsta Miloslava Chalupová
Den, měsíc, rok a místo narození	14.V.1920. Libčice n/Vlt. okr. Pr-záp.	3.IV.1927. Velké Čičovice
Stav	svobodný	svobodná
Povolání	rolník u otce v hospodářství	u matky v hospodářství
Státní občanství	československé	
Bydliště	Libčice n. Vlt. č. 8. okr. Praha-západ	Velké Čičovice okr. Praha-západ
Jména a příjmení, den, měsíc, rok, místo narození a povolání rodičů snoubenců	Antonín Šťastný 10.VI. 1876 Libčice n/Vlt. rolník. Marie Šťastná, r. Krátká, 23.I. 1888. Uholičky manželka rolníka.	Josef Chalupa 11.XI. 1892. Tuchoměřice, rolník. Božena Chalupová r. Egmaierová 13. IV. 1901. Slaboe rolnice.
Jména a příjmení, povolání a bydliště svědků	František Šťastný rolník Libčice č. 8.	Vlastimil Javůrek dělník Tuchoměřice č. 68.
Dohoda snoubenců o příjmení jejich a dětí	Šťastný	<i>Doplnit dne 24. 5. 1950 Maršálek Ant. matrik.</i>
Poznámky		

Za Předseda:

v e Středoklukách dne 26. září 1950. Maršálek Ant. matrikář.

Státní tiskárna v Praze - čís. skl. 3202

Obrázek 12 - oddací list Antonína ml. a Miloslavy Šťastných (Zdroj: rodinný archiv)

Stupňování nároků KSČ

Chejnovský statek i přes veškeré nástrahy pokračoval dál. Většina polností a pastvin se musela prodat a z veškerých pozemků, které rodina vlastnila, zbylo nakonec pouhých 17 ha. V období, kdy se začala rozvíjet kolektivizace zemědělství, bylo jedním z největších rizik neplnění státem zadaných dodávek. Pokud hospodář neodevzdal v daném termínu stanovené suroviny a produkty, hrozilo mu zabavení majetku, odsunutí, a dokonce i kriminál.

Rodina Šťastných se snažila, aby zadaným povinnostem co nejlépe dostála. Dodávky byly ale mnohdy cíleně nesplnitelné, jelikož jejich účelem bylo, zbavit hospodáře jeho usedlosti a zdiskreditovat ho před celou vsí. Neplniči těchto dodávek byli zapsáni na „tabulích hanby“ anebo v „agitačních bleskovkách“ jako ti, kteří zabraňují rozvoji československého socialistického zemědělství a napomáhají americkým imperialistům.

I tyto neblaze proslulé pojmy se začaly objevovat i v okolí Libčic nad Vltavou. Statkář, který měl více než ostatní, byl automaticky vykořisťovatel s pojmenováním „kulak“.

Statek v jiných rukou

Kolektivizace byl proces, který se napříč republikou zapsal do historie jednotlivých zemědělských rodin jiným způsobem.

8. června roku 1951 – jeden z dní, které se zapsaly do paměti Chejnovského statku a jeho obyvatel. Stále více nesplnitelné dodávky, nátlak ze strany nově založeného JZD a odejmutí zemědělské techniky vedly k odebrání majetku a vystěhování rodiny.

Dle záznamů, které jsem dohledala v archivu, se vyvlastňoval živý a mrtvý inventář hospodářství.⁶ Zemědělská technika byla již dříve podstoupena novému JZD a polnosti se poskytly pro nucený pacht.

⁶(Státní okresní archiv Praha-západ se sídlem v Dobříčovicích, MNV Libčice nad Vltavou (1945-1990), kar. 17, inv. č. 292).

z á p í s

o převzetí movitých ~~hospodářských~~ nemovitých ~~z~~ majetku u rolníka
A. Š t a s t n ě h o Libčice n. Vlt. III. Šp. 6. na příkaz MNV v k. z.
Libčicích n. Vlt. ZN 616.2 ze dne 8 června 1951 na základě zákona
č. 55 Sb. přebírá JZD Libčice n. Vlt. do mučoného pachtu.

Přítomní: Za MNV zástupce sek. refer. Josef Š e s t á k , samostatnosc
V. Brynda a M. Navrátková, Za JZD předseda RUD. B e t l a ch.

Mrtvý inventář:

1 šrotovník na kamony	1 ohladiřna kompletní
1 krouhačka na řepu	1 praškovéř na um. hnojiva
1 cirk. pila Štastný - Kojř	1 kultivátor velký
2 vozy bedňáky se kol. koly	1 hraťovka
1 vůz „ „ starý	1 síň
1 voznice na hnojivku	1 vůz rozebráný
1 řepný plečkovéř	2 vycravače na řepu koňské
1 bramb. okružník overdvač	1 travní sekačka
p bryčka starší	1 obraceč na seno
1 kamoný brus	3 štyř dílné brány
1 znameník na bramb. Štastný-Kojř	2 smaky koňské
1 kolečko na hnáj	1 starý žebř. vůz
1 trakač	4 bidlice na trávu
1 voznice	1 třídicí válec
1 peřák starší	4 žebřiny
2 trojáky	1 fasuněk
2 dvojáky	1 harbačka stará
2 pluhy	40 ke pytlů starších
1 obraceč	
2 šabk. brány	
1 pampa na močku	

Zásoby: 500 kg q šků

Živý inventář:

7 krav	3 koně	10 husí
7 jalovic	1 hřibě 2 1/2 roků	50 slepic
1 tele scací	7 prasat běh.	4 perličky
	1 pračnice	

Obrázek 13 - hospodářství rodiny Štastných (Zdroj: SOkA Praha-západ se sídlem v Dobřichovicích)

Psychický tlak na rodinu byl nepopsatelný. Po generace budované hospodářství, dědictví, které se mělo zachovat v rodině, se nyní muselo odevzdat do rukou státu. Rodina Štastných, jež byla označena za kulaky, se musela vystěhovat. Rozhodnutí bylo vydané na základě prohlášení, ve kterém stálo, že rolník Antonín Štastný spolu se svou ženou Marií

Šťastnou, nedostávají uloženým povinností, a tudíž škodí rozvoji a prosperitě československého socialistického hospodářství.

Jedna bába povídala

Oficiálním důvodem byla tedy neschopnost plnit povinné dodávky. V každé vsi se ale najdou i tací, kteří pravé důvody neradi slyší, a tak si je často přibarví k pohledu svému.

„Z vyprávění, které si pamatuji ještě od svého otce, jsem se dozvěděl, že se na vsi říkalo, že naše vystěhování bylo důsledkem horlivosti mého dědečka. V období, kdy se postupně rozmáhala nově vzniklé JZD u nás v obci, se k němu přidávalo více a více rolníků. Větší sedláci ale zůstávali stranou.“⁷ Slyším z vyprávění svého dědy, Antonína Šťastného (naroz. 1951). V období, kdy museli statek opustit, mu nebylo ani půl roku.

„Děda povídal, že takový styl hospodaření jim dlouho nevydrží a že tolik lidí pospolu nikdy nedělá dobrotu. Prý jsou to lidé, kteří mají málokdy s hospodařením na statku něco společného. Stroje, které se jim musely podstoupit zničili, protože nevěděli, jak s nimi správně zacházet. Nevěděli, jaké práce se musejí v hospodářství provádět a kdy by se tak mělo činit. „Zkáza se na nás žene!“ bědoval děda.“⁸

Kolektivizační vlna rozdmýchala postupnou nenávist i mezi lidmi, kteří se znali odjakživa. Přežili spolu hrůzy dvou světových válek, neúrod a hospodářských krizí – nakonec ale toto pouto dokázali během několika měsíců zpretrhat.

„Postupem času, když jsem již nastoupil do školy, jsem slyšel historku, že prý můj děda vyhnal policajta Ludvíka a předsedu JZD ze dvora vidlema. Zprvu mi nebylo jasné, proč by to dělal – byl jsem malý kluk a můj děda byl odjakživa slušný hospodář,“⁹ vysvětluje mi děda, zatímco já žasnu nad historkami, které možná ani nejsou pravdivé.

„Přišli za ním a řekli mu, že jako jeden z nejmávanějších hospodářů by měl i on vstoupit do JZD, že prý lidé si ho váží a pokud by vstoupil on, vstoupili by i další.“¹⁰ Logické vysvětlení, ale pro hospodáře, který celý svůj život zasvětil svému statku, naprosto nepochopitelné.

„Dále vím, že děda nabídku okamžitě odmítl a stanovil, že čestný hospodář by nikdy nevstoupil. Prý se pak strhla hádka, která vygradovala do takových rozměrů, že děda vzal do rukou vidle a vyhnal je ze dvora. Z dále pak slyšel, že toho bude litovat a že do zítřka se musí

⁷(Šťastný, Antonín. Průběh vyvlastnění. Hluboká nad Vltavou. [11. 2.2020])

⁸tamtéž

⁹tamtéž

¹⁰tamtéž

vystěhovat.¹¹ dokončuje povídání děda a jeho prvotní úsměv na tváři mizí. Příhoda, která se vypráví a je známá v naší rodině dodnes je jedna z mála věcí, které si pamatuji úplně nazpaměť. Malý incident, který není ničím podložený, ale zato ovlivnil život celé naší rodiny na další generace dopředu.

Podle záznamů je ale jisté, že následující dny po převzetí nemovitého majetku byla rodina odsunuta. S sebou si mohli odvézt pouze ty nejdůležitější věci, bez kterých by nemohli žít. Předměty denní potřeby, základní nábytek, knihy... Všechny tyto věci byly naloženy na nákladní vůz a spolu s rodinou opustily Libčice.

Jejich osud na Chejnovském statku tedy končí – alespoň na nějaký čas.

Obrázek 14 - prvorozený syn Antonín se svou maminkou Miloslavou na křtinách (Zdroj: rodinný archiv)

¹¹tamtéž

Sbohem, rodná půdo!

„Pojď, synu můj, tvůj statek jest, já dávám ti ho celý – to byla vždycky naše čest, co v rodu jsme ho měli.“

J. V. Sládek (1845 – 1912)

Odsun do Soběslavi

Rodina se po několika hodinové cestě dostala do Soběslavi, jihočeského města, daleko od domova. Taktikou kolektivizace bylo, aby kulaci byli vzdáleni, co možno nejdále od své původní usedlosti. Mohlo totiž hrozit, že by se navrátili zpět.

Červnového dne roku 1951 se tak rodina ocitla na místě, naprosto pro ně neznámém, bez jakýchkoli prostředků. Půda, která je odjakživa živila, sousedi, se kterými se znali odnepaměti – to vše zmizelo jako pára nad hrncem.

„Byl jsem moc malý na to, abych si pamatoval, jak vše přesně proběhlo. Z vyprávění vím, že Antonína st. s Marií a Františkem odvezli do Soběslavi, kde je na místním náměstí vysadili spolu s jejich zavazadly. Pak se nákladní vůz vydal na cestu zpět – bez nich. Babička to snášela nejhůře, byla již delší dobu nemocná a jejich odjezd tomu moc nepřidal. Neměli kam jít. Zůstali v cizím městě, bez majetku a přátel, vše zůstalo v Chejnově,“¹² navazuje děda vyprávění a já se jen nestačím divit, jakou obrovskou zkouškou si museli projít.

Rolníci, kteří díky kolektivizaci přišli o své usedlosti se museli, co možno nejrychleji adaptovat na nový život. Povětšinou se rodiny rozdělily – hospodář byl odloučen od rodiny, pokud neplnil dodávky, či se jinak závažně provinil a byl poté odsouzen k trestu odnětí svobody, či k nuceným pracím v Táborech nucených prací. Zbytek rodiny, tedy manželka hospodáře, děti a prarodiče byli odvezeni do neznámých vesnic, ve kterých se museli naučit žít a najít si práci. To vše s vědomím, že jejich syn, otec a manžel v jedné osobě je vězněný, jelikož nedokázal dostát svým povinnostem. V případě rodiny Šťastných byla přesunuta část rodiny také (Antonín st. se svou ženou Miloslavou a jejich starší syn František) – kolektivizace v tomto případě nebyla až tak násilná, jako u některých jiných případů. Nemění to ale nic na tom faktu, že i oni si museli co nejrychleji sehnat místo nad hlavou a přinejlepším práci.

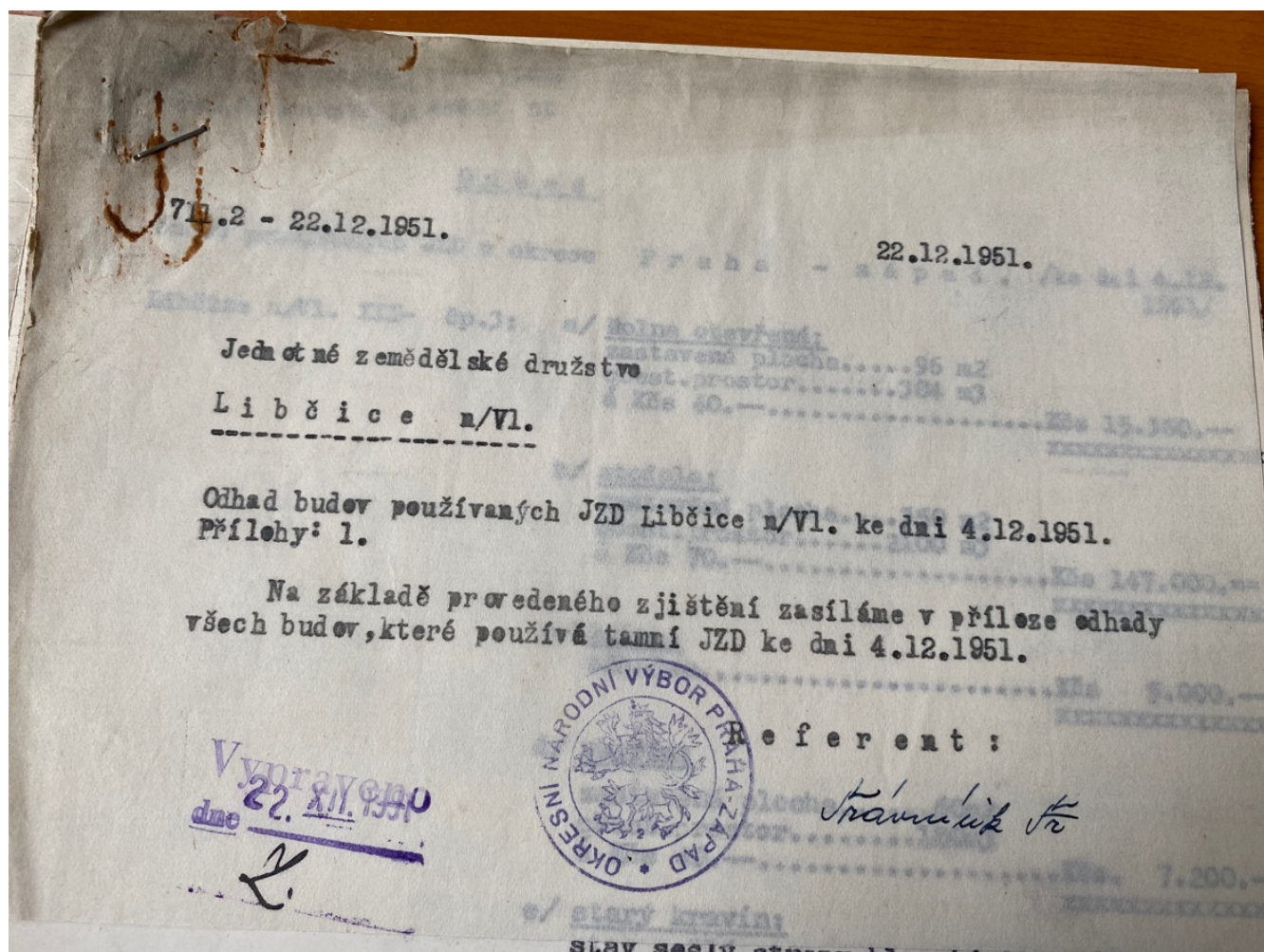
V archivu se mi za asistence p. Zuzany Scholzové podařilo dohledat odhady budov, které využívalo místní JZD. Z těchto dokumentů je patrné, že majetek rodiny Šťastných byl

¹²(Šťastný, Antonín. Život v Soběslavi. Hluboká nad Vltavou. [11. 2. 2020])

opravdu hodnotný. Seznam pochází z roku 1951, což dokládá, že pracovníci JZD odhady budov prováděli bezprostředně po jejich nabytí.¹³

Odhady budov rodiny Šťastných se v dokumentech nachází pod názvem „Libčice III. – č.p. 8“. Seznam sčítá kolnu, kravín, chlív, konírnu a stodolu. Majetek místní pracovníci JZD odhadovali na bezmála 141 605 Kčs.

Tímto bych chtěla poděkovat p. Zuzaně Scholzové za její asistenci a vstřícnost při práci s archiváliemi.

Obrázek 15 - odhad budov (Zdroj: SOKA Praha-západ se sídlem v Dobřichovicích)

¹³fond ONV Praha- západ 1951 -1954, kar 249, inv. č. 511, složka odhad budov JZD, 1951

	d/ <u>konírna:</u>		
	zastavěná plocha.....	90 m ²	
	obest.prostor.....	540 m ³	
	a Kčs 55.--.....		Kčs 29.700.--
			XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
	e/ <u>stodola:</u>		
	zastavěná plocha.....	297 m ²	
	obest.prostor.....	2227,5m ³	
	a Kčs 75.--.....		Kčs 167.062,50
			XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Libčice n/Vl.III čp.1	a/ <u>vepřín:</u>		
	zastavěná plocha.....	252 m ²	
	obest.prostor.....	1764 m ³	
	a Kčs 60.--.....		Kčs 105.840.--
			XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
	b/ <u>stodola:</u>		
	zastavěná plocha.....	238 m ²	
	obest.prostor.....	1547 m ³	
	a Kčs 60.--.....		Kčs 92.820.--
			XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Libčice III- čp.8	a/ <u>kolna:</u>		
	zastavěná plocha.....	35 m ²	
	obest.prostor.....	175 m ³	
	a Kčs 40.--.....		Kčs 7.000.--
			XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
	b/ <u>kravín:</u>		
	stropy klenuté do travers		
	zastavěná plocha...:	91 m ²	
	obest.prostor.....	364 m ³	
	a Kčs 40.--.....		Kčs 14.560.--
			XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
	c/ <u>chlív /kravín/:</u>		
	zastavěná plocha.....	142,75m ²	
	obest.prostor.....	796,5 m ³	
	a Kčs 60.--.....		Kčs...45.390.--
			XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
	d/ <u>konírna:</u>		
	zastavěná plocha.....	55,25 m ²	
	obest.prostor.....	331,5 m ³	
	a Kčs 70.--.....		Kčs 29.205.--
			XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
	e/ <u>stodola:</u>		
	zastavěná plocha.....	147 m ²	
	obest.prostor.....	735 m ³	
	a Kčs 70.--.....		Kčs 51.450.--
			XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Obrázek 16 - hospodářství rodiny Šťastných (Libčice III. č.p. 8) (Zdroj: SOkA Praha-západ se sídlem v Dobřichovicích)

Život Antonína Šťastného ml. v Libčicích nad Vltavou

„My jsme stále žili v Libčicích, otec pracoval stále jako dělník v cihelně a matka byla na mateřské. Z velkého statku jsme se ale museli přesunout do jednoho z malých domků, které nechal děda postavit pro rodiny, které na statku pracovaly. V malém domě, o dvou místnostech jsem tak vyrůstal spolu s bratrem Miloslavem (1953) a rodiči. Otcí nedlouho poté přišlo oznámení, že se již nemá dále dostavovat do cihelny – jakožto syn kulaka byl prý nedůvěryhodný. Matka byla s námi doma a sama by do práce také nemohla, byla dcera kulaka z Velkých Číčovic a manželka syna kulaka z Chejnova. Odjeli jsme tedy za prarodiči a strýcem do Soběslavi.¹⁴“ dopoví děda část příběhu a zadívá se na fotku, kterou mi poté podá. „Na té fotce jsme již v Soběslavi, všichni pohromadě.“¹⁵ Ten den, kdy je tam odvezli a nechali je na náměstí samotné, se František spolu s Antonínem st. postaral o to, aby měli kde bydlet, alespoň na nějaký čas. Jejich domovem se tak nově stal „Špačkův mlýn“, kde pobývali od roku 1951 do roku 1957.

Obrázek 17 - rodina Šťastných ve Špačkově mlýně (Zdroj: rodinný archiv)

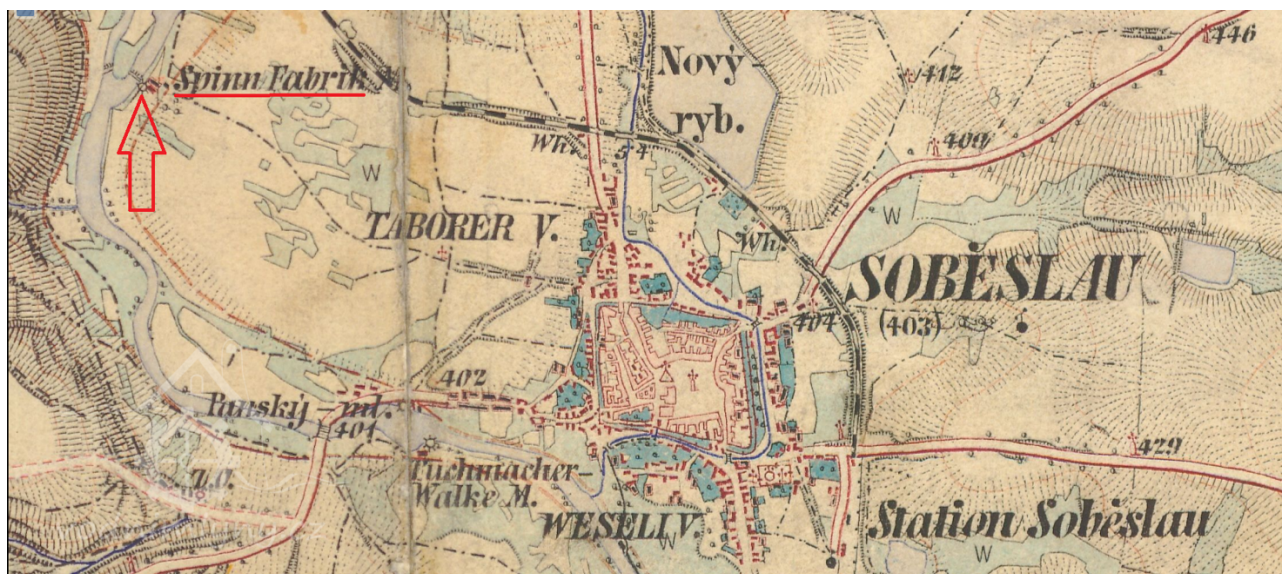
¹⁴(Šťastný, Antonín. Život v Soběslavi. Hluboká nad Vltavou. [11. 2. 2020])

¹⁵tamtéž

Mlýn v Soběslavi

Špačkův mlýn (někdy známý pod názvem „mlýn Na Fabrice“) se nachází nedaleko Soběslavi, přímo u řeky Lužnice. Ihned za mlýnem se nachází jez, u kterého si malí chlapci často hráli. Pan Špaček, který na mlýně žil, jim nabídl přístřeší. František se nedlouho po příjezdu ucházel o práci v místním JZD, kde nakonec jezdil koňmi a staral se o ně. Antonín ml., který se svou rodinou přijel do mlýna také, byl přijat do JZD, jako jeho bratr. Miloslava nadále zůstávala doma, byla stále na mateřské dovolené a pomáhala Antonínovi st. a Marii na mlýně. V přilehlých maštalích, byl ustájen dobytek, který vlastnilo JZD. Rodina se o něj starala a kousek od mlýna obdělávala malou záhumenku, pouze pro svou potřebu.

„Rod Špačků patří k jedněm z nejstarších v Soběslavi a řadil se k významným obyvatelům města, byli šlechtici – Jan Špaček byl dokonce v letech 1756 a 1758 soběslavským starostou. Příslušníci rodiny však byli především soukenickými mistry, jenže toto řemeslo koncem 18. století upadalo. Snaha Václava a Františka Špačka zachránit tuto profesi vyústila ve výstavbu soukenické dílny, proto byl Špačkův mlýn číslo popisné 122 původně soukenickou fabrikou, podle níž se lokalita nazývá Na Fabrice. Dílna byla postavena roku 1838. Vojenská mapa z let 1836-52 ji připomíná jako Spinn Fabrik. Ve mlýně se obilí nemlelo, ale spřádala se vlna. Ani fabrika však řemeslo od úpadku neuchránila a už v roce 1847 se na mlýně mlela mouka.“¹⁶

Obrázek 18 - vojenské mapování, výřez, 1877-1880 (Zdroj: 1st (2nd) Military Survey, Section No. xy, Austrian State Archive/Military Archive, Vienna)

¹⁶ Zdroj: (PELTÁN, D. Špačkův mlýn [online]. [cit. 5.6. 2021].) Dostupné z: <https://taborsky.denik.cz/zpravy_region/spackuv-mlyn-ma-turbinu-od-krizika-a-vecne-mladou-strechu.html>

Spolu s rodinou zde žil i již zmíněný pan Špaček.

„Vznik mlýna se datuje do 2. poloviny 19. století, bývalá mechanická přádelna byla přeměněna na vodní pohon. Mlýn a jeho přilehlé objekty jsou v dnešní době již nepřístupné. Mlýn byl znárodněn 1. ledna 1953 a přešel do majetku Státních statků, které ve mlýně udělaly sklady. V hospodářských budovách byl ustájen dobytek, elektrárna byla poničena a náhon částečně zasypaný. Starého pana Špačka nechali komunisté bydlet v rohovém bytě mlýna, takzvaném panském bytu.“¹⁷

Obrázek 19 - letecký pohled na Špačkův mlýn dnes (Zdroj: www.Mapy.cz)

Zpět do rodného kraje

Rodině Šťastných se celkem dařilo na novém místě, ale stále více jim chyběl jejich domov. Antonín ml. se svou rodinou se mohl navrátit do Libčic, ale Antonín st. a Marie s Františkem měli zákaz se pohybovat v okolí. Do vsi se mohli vrátit pouze 1 ročně, aby se postarali o rodinný hrob na libčickém hřbitově.

¹⁷tamtéž

Škola volá

Léta pomalu plynula a z nejmladšího Antonína Šťastného se měl stát brzy školák. Rodina se v roce 1957 vrací natrvalo zpět do Libčic nad Vltavou, aby jejich syn nastoupil do školy. Nastěhují se do jednoho z malých domků nedaleko jejich bývalého domova, které nechal začátkem 40. let 20. století postavit Antonín st. Šťastný.

Obrázek 20 - pohled na statek a dům v dnešní době (Zdroj: www.Mapy.cz)

Antonín ml. spolu se svou ženou Miloslavou se navíc ucházejí o práci. V Soběslavi na „Špačkově mlýně“ ale zůstávají František a Antonín st. s Marií. Do své rodné domoviny se totiž vrátit nemohou. Rozloučili se s rodinou, která se vrátila zpět do Libčic nad Vltavou a mohli pouze doufat, že jednoho dne se na Chejnovský statek vrátí všichni pohromadě.

„Do školy se mi zprvu moc nechtělo. Nastoupit jsem měl v září roku 1957, to mi bylo šest let. Děda mi slíbil, že až půjdu poprvé do školy, tak mě tam doprovodí. Jako malému klukovi mi nedocházelo, co všechno mohl riskovat tím, že tam semnou půjde a lidé z celého města ho tam uvidí. Byl jsem rád, že tam byl semnou a do školy mě odvedl právě on, sám bych

tam nešel,¹⁸ pousmál se na mě můj děda a ukázal mi vysvědčení, která dostal za svá studia na libčické základní škole.

Slib, který dal Antonín st. svému vnukovi zkrátka dodržel, i přes zákaz pobytu ve městě. Byl na vnuka jistě pyšný a s odstupem času si myslím, že jeho vnuk je pyšný na něj. Při pomýšlení, že za tento přestupek mohl být stíhán je na dnešní dobu až absurdní. V 50. letech 20. století se ale jednalo o naprosto vážnou záležitost.

Návrat do rodného kraje

Okolo roku 1960 podává zbytek rodiny, který tou dobou pobýval ve „Špačkově mlýně“ poblíž Soběslavi žádost o návrat do Libčic nad Vltavou. Důvodem, který uváděli na žádosti bylo, že pro jejich zdravotní problémy se o sebe již sami nedokáží postarat. Ve skutečnosti to byla pravda, ale více je trápil stesk po domově a po jejich druhé polovině rodiny.

Žádosti bylo přes nejrůznější komplikace nakonec vyhověno, s výsledkem ale rodina nebyla spokojena. Do Libčic nad Vltavou se mohl vrátit pouze Antonín st. se svou ženou Marií, jejich syn František měl do města stále zakázaný vstup. Když se Antonín st. s Marií nastěhovali k jejich synovi zpět do Libčic nad Vltavou, František se nastěhoval do pronajatého bytu v nedaleké vesnici Kozinec.

Něco končí, jiné začíná

Antonín ml. se po návratu zpět do Libčic nad Vltavou začal živit jako zámečník v nedalekých železo-ocelárnách. Matka dvou malých dětí a manželka Antonína ml. Miloslava zemřela v roce 1963. Přes stálé zdravotní problémy, které, jak se nakonec zjistilo způsobila rakovina, zemřela v pouhých 36 letech. Její manžel, Antonín v roce 1973 utonul ve Vltavě.

Po smrti Marie Šťastné v roce 1962 byl již Františkovi umožněn návrat do Libčic nad Vltavou. Následujících 10 let strávil na státním statku Lichoceves.

Antonín st. umírá v roce 1964 po nezdařené operaci cév s vědomím, že se již nikdy nepodívá na svůj rodný dům a polnosti, které musel opustit, aby uvolnil cestu kolektivnímu hospodářství. To, co měl udělat každý hospodář, až by nadešel jeho čas, tedy předání hospodářství svému nejstaršímu synovi, již nestihl.

František Šťastný, který měl jakožto nejstarší syn Antonína st. hospodářství převzít, umírá v roce 1969. Mladší syn Antonína ml., Miloslav začal studovat a poté co se oženil se

¹⁸(Šťastný, Antonín. Návrat domů. Hluboká nad Vltavou. [11. 2. 2020])

odstěhoval na Tachovsko. V roce 1972 se Antonín oženil a odstěhoval se na Litoměřicko. Se svou ženou Karlou měli dvě děti, starší Lenku (1973) a mladšího Antonína (1975).

***„Tak ořem, sejem, hyneme, však pýchy dalecí,
Přec starší jsme a budeme než rody knížecí!“***

J. V. Sládek (1845 – 1912)

Obrázek 21 - rodný statek Miloslavy (Zdroj: rodinný archiv)

RODINA KALIVODOVÝCH

Jak vše začalo...

Rodina Soustružníková

První rodinou v této části mé práce je rodina Soustružníková z Lhotky u Mladé Boleslavi. Hlavou rodiny byl Václav Soustružník, bývalý voják, který sloužil v Praze jako kartograf. Jeho ženou byla Marie Soustružníková, služebná. Po svatbě se přestěhovali do Lhotky a vychovávali spolu čtyři děti.

Obrázek 22 - Marie Soustružníková (Zdroj: rodinný archiv)

Ve své práci se zaměřím na jednu z jejich dcer, konkrétně Emílii Soustružníkovou. Ta se po válce seznamuje s Františkem Kalivodou. Podle vyprávění vím, že se potkali na vesnické tancovačce.

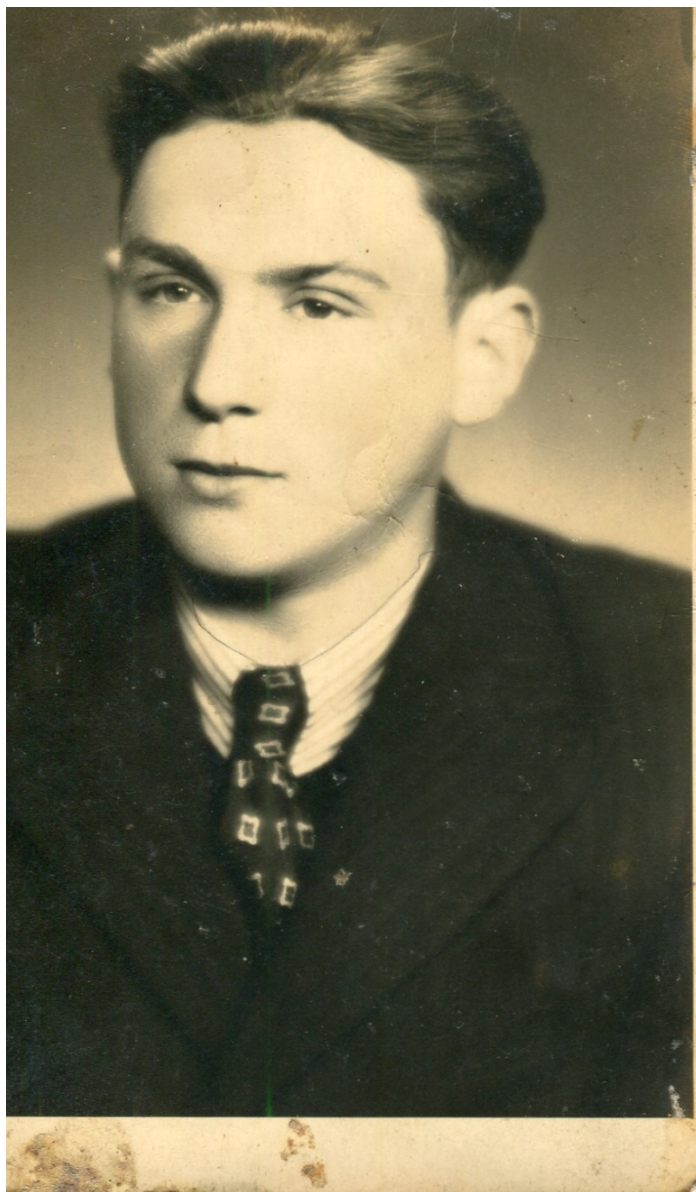

Obrázek 23 - Emilie Soustružníková (Kalivodová) – (Zdroj: rodinný archiv)

Rodina Kalivodova

Druhou rodinou v této části je rodina Kalivodů, taktéž z Lhotky u Mladé Boleslavi. František Kalivoda st., měl se svou ženou Annou Kalivodovou (za svobodna Celbovou), tři syny: nejstarší František, prostřední Jiří a nejmladší Jan. Z vyprávění jsem se dozvěděla, že František a Anna měli mezi sebou opravdu krásný a harmonický vztah. S láskou vychovali své tři syny, původně spolu ale měli děti čtyři. Jeden z jejich synů zemřel v dětství na záškrť. K této smrti se váže pověra. Na Vánoce se dodržovala jedna z mnoha tradic – krájení jablka. Pokud se objeví hvězda, osoba bude zdravá a plná štěstí. Naopak, pokud se objeví křížek, osobu čeká nemoc a smrt. Malému synovi se zobrazil křížek a do půl roku zemřel na záškrť...

Úmrtí malého syna velmi ovlivnila rodinu. Dodnes se nesmí dodržovat podobné zvyky. Má prababička říkávala, že jakmile někdo sebral na Vánoce jablko, byl ihned okřiknut.

Obrázek 24 - František Kalivoda (Zdroj: rodinný archiv)

V té době se tradice dodržovaly bez výjimek. Mezi zvyklosti tedy patřilo i předávání rodinného gruntu. Rodina Kalivodů vlastnila menší hospodářství s pár hektary půdy v okolí Lhotky. Majetek by měl zdědit nejstarší syn, v tomto případě tedy František Kalivoda ml. Rodiče Emílie – Václav a Marie Soustružníkovi se mladému páru pokusili vnuknout myšlenku na nový, podle nich i lepší život. Bezprostředně po skončení druhé světové války nastalo vysídlování německého obyvatelstva z našeho pohraničí. Toto území ale bylo potřeba osídlit novými obyvateli. Pokud byla daná rodina schopná se o nově nabytý majetek postarat,

čekal je nový, lepší život. Alespoň to tvrdily dobové letáky pobízející k zapojení do osidlovacího procesu.

Obrázek 25 - dům ve Lhotce (Zdroj: rodinný archiv)

František ml. a Emílie spolu s jejími rodiči se přihlásí na cestu do pohraničí. Získají dekret na půdu a odcházejí tak do Břehoryjí (okres Litoměřice).

Jiří, prostřední syn Františka st. a Marie, se rozhodl stejně, jako jeho starší bratr – odchází do pohraničí. Po získání dekretu se přesouvá do obce Huntířov u Děčína.

Nejmladší syn, Jan, zůstane na rodinném gruntu až do konce svého života. Převzme otěže svého otce a hospodaří na rodinném statku. Jako jediný syn nevstoupí do strany a hospodaří bez intervence JZD.

Tradice jsou součástí venkovského života, nikoli ale jeho pravidlem. Nejmladší převezme to, co odjakživa náleželo nejstaršímu...

Nový život

„V roce osvobození Československé republiky vyšla vláda Národní fronty okamžité vstřícné volání Českých a slovenských rolníků a bezzemků po důsledném uskutečnění nové pozemkové reformy a po očištění české a slovenské půdy od Němců, Maďarů a zrádců. Vedena snahou vzít jednou provždy českou a slovenskou půdu z rukou cizáků a dát ji do rukou českého a slovenského rolnictva i bezzemků – odčinití Bílou horu a učiniti z českého a slovenského pohraničí pevnou hradbu obrany hranic státu – vláda republiky se usnesla na konfiskaci a urychleném rozdělení pozemkového majetku Němců, Maďarů a zrádců.“ (Dekret o vlastnictví půdy)¹⁹

Příchod do pohraničí

Manželé Soustružníkovi spolu vychovali několik dětí a hledali místo na odpočinek. V období po druhé světové válce se začala velmi probírat otázka odsunu německého obyvatelstva z českého pohraničí. S nápadem přestěhování do pohraničí přišel údajně Václav Soustružník.

Již delší dobu se Emílie a František vídají – plánují spolu uzavřít sňatek a počít rodinu. Všechny Václavovy děti, kromě Emílie, se z domu odstěhovaly a začaly žít vlastní život.

¹⁹ Článek z Hospodářských novin – „Benešovy dekrety: ukázka vzhledu Dekretu o vlastnictví půdy“ (J. Zbořil, 3.10.2016)

Obrázek 26 - Náves v Břehoryjích (Zdroj: rodinný archiv)

Okolo roku 1945 tak do Břehoryjí přichází nová rodina – manželé Soustružníkovi s jejich dcerou Emílií a spolu s nimi František Kalivoda ml. Byla jim přidělena usedlost po sudetských Němcích. Nádherná roubenka, prostorná stodola, obrovský včelín a rozkvetlý ovocný sad. K usedlosti patřily i polnosti a část lesa. Dům byl v obci znám jako „dům č. 49“ – stál (a dodnes stojí) na kraji obce, kousek od obecního rybníka.

„Byl to opravdu nádherný domek, maminka to tam měla moc ráda, hlavně stodolu a chlév, co si pamatuju, měla vždycky ráda zvířata v hospodářství, a to mám po ní,“ usmívá se na mě babička, prvorozená dcera Emílie a Františka. „Tradice včelařství se u nás v rodině dědí z mé strany. Včelaření měl můj tatínek rád už od malička a když se nastěhovali, včelín byl zachovaný a opravdu mnohokrát větší, než jaký měl předtím v Lhotce. No a ten sad, to byl sen, to ti povím. Všechny stromy tak krásně kvetly... a ty jablka, švestky, hrušky, lepší jsem nikdy nejedla,“²⁰ dodává babička.

V té době byla obec Břehoryje opravdu jednou z největších vesnic v okolí. Nejstarší písemná zmínka o obci pochází z roku 1226. Před odsunem německého obyvatelstva zde žilo

²⁰(Horáková, Miluše. Dům v Břehoryjích. Račice. [13. 6. 2021])

téměř 250 obyvatel a bylo zde skoro 60 domů.²¹ Vesnice se nacházela v pohraničí a sudetští Němci žili ve všech obcích v okolí. Obec měla několik hospod, nacházel se zde kovář, zedník a profesí. Obec spadala pod nedaleké Drahořovice, děti z Břehoryjí navštěvovaly tamní školu.

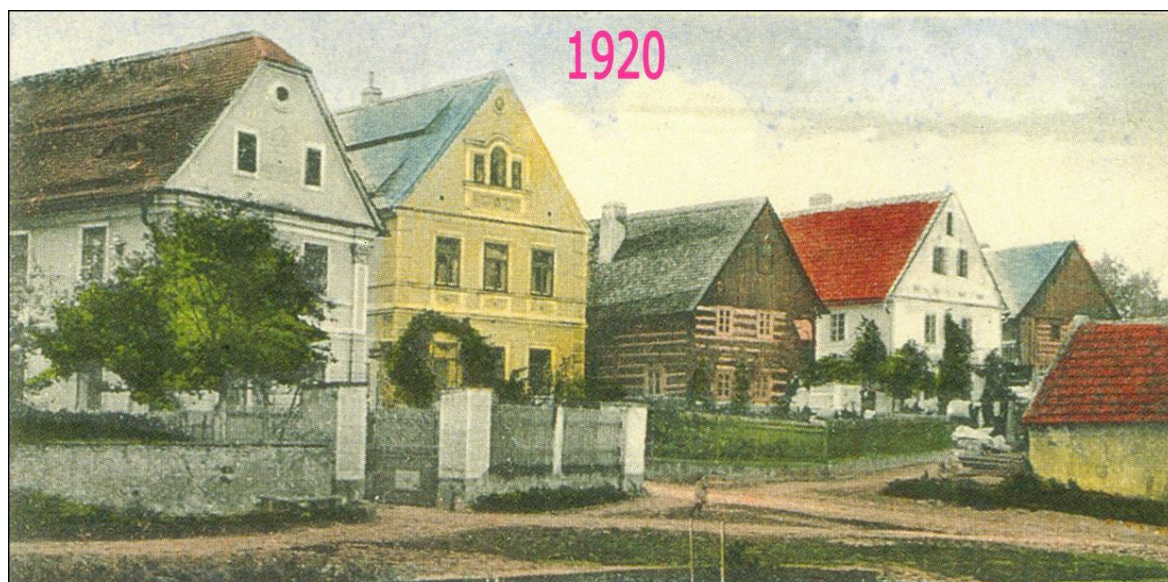
Obrázek 27 - obec Břehoryje, pohled (1. pol. 20. stol.) – (Zdroj: MORAVEC, Miroslav; MGR. PRÁŠIL, Petr a kol. Úštěcko na starých pohlednicích. Hostivice: RETIP, 2007, ISBN 978-80-86914-12-1.)

Dům, ve kterém první roky žil František s Emílií, dům č. p. 49, je dodnes velmi váženou pamětihodností nejen v obci, ale i v přilehlém okolí. „Dům, ve kterém jsme bydleli je dodnes skoro stejný, akorát ta stodola vedle něj už není, ta se musela zbourat. Nyní ho vlastní nějací chalupáři, ale hlavní je, že stále stojí, a když okolo něj jedu, vždy si vzpomenu na ten ovocný sad, včelín, ve kterém tatínek rád trávil čas a také na maminku, která mě už jako malou holku brala do chlíva ke zvířatům. Asi proto mám dodnes zvířata tak moc ráda,“²² vzpomíná na starý dům Miluše.

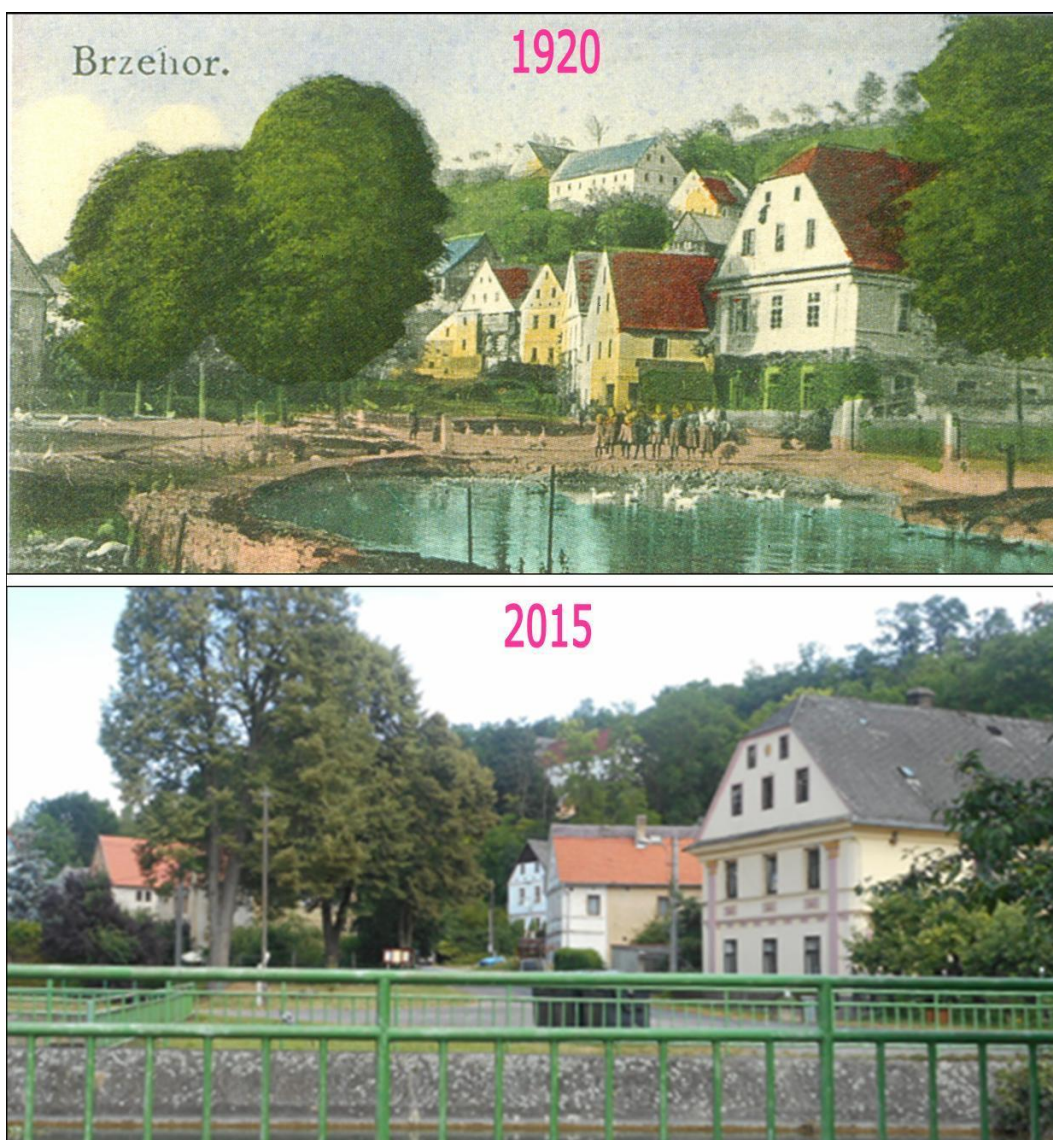
²¹MORAVEC, Miroslav; MGR. PRÁŠIL, Petr a kol. Úštěcko na starých pohlednicích. Hostivice: RETIP, 2007, ISBN 978-80-86914-12-1.

²²(Horáková, Miluše. Dům v Břehoryjích. Račice. [13. 6. 2021])

Po roce 1945 se celkem idylická obec změnila k nepoznání. Majitelé usedlosti byli nuceni svou rodnou chalupu opustit a veškerý jejich majetek museli zanechat v republice. Domy ztratily ze dne na den své původní majitele a noví majitelé na ně čekali.

Obrázek 28 - porovnání obce Břehoryje (Zdroj: MORAVEC, Miroslav; MGR. PRÁŠIL, Petr a kol. Úštěcko na starých pohlednicích. Hostivice: RETIP, 2007, ISBN 978-80-86914-12-1.)

Obrázek 29 - porovnání obce Břehoryje (Zdroj: MORAVEC, Miroslav; MGR. PRÁŠIL, Petr a kol. Úštěcko na starých pohlednicích. Hostivice: RETIP, 2007, ISBN 978-80-86914-12-1.)

„Do kostela se chodilo na Stražiště (obec kousek od Břehoryjí). Tam jsem taky byla pokřtěná, ale naši měli svatbu v Liběšicích, co si tak matně pamatuju z vyprávění,“²³ vzpomíná Miluše Horáková (rozená Kalivodová). Emílie a František měli v květnu roku 1946 obrovské štěstí, narodilo se jim první dítě – dcera Miluška (dnes Miluše) Věra Soustružníková (později Kalivodová, dnes Horáková). „To moje jméno, to víš, to je zapeklitá situace, sama už nevím, jak se vlastně jmenuju,“ směje se na mě babička. „Narodila jsem se v květnu 1946, ale rodiče měli svatbu až když se narodila Eva (druhorozená dcera). Přirozeně jsem teda dostala příjmení mé maminky. Křestní jména u nás vždy vybíral táta, takže u mě to nemohlo být jinak. Dostala jsem jméno Miluška, ano opravdu „Miluška“ tak to stálo v mém rodném listě.

²³(Horáková, Miluše. Křtiny. Račice. [13. 6. 2021])

Pokřtěná jsem byla na Stražišti v kostele sv. Václava, i když dnes věřící stejně nejsem, ale dřív se to tak dělalo. Celým jménem jsem tedy na pár let byla „Miluška Věra Soustružníková“, ale ihned po svatbě jsem dostala příjmení „Kalivodová“. No a když jsem se vdala, nechala jsem na matrice přepsat i jméno, abych nebyla „Miluška“. Ted' je ze mě už přes 50 let „Miluše (Věra) Horáková“²⁴ dodává babička k situaci, ohledně jejího zapeklitého jména.

Obrázek 30 - fotografie pořízená začátkem 50. let před novým domem v Břehoryjích (Miluše Kalivodová, vpravo) – (Zdroj: rodinný archiv)

První (k)roky v novém světě

V Břehoryjích žije rodina Kalivodů v klidné usedlosti s přílehlou stodolou a sadem až do konce 40. let 20. století. Emílie a František spolu měli dvě dcery, které zde vychovávali. Prvorozená Miluše již od malička milovala přírodu a zvířata a často chodila pomáhat svým rodičům v hospodářství. Mladší Eva se později uchytila v kuchyni. Vše se zdálo být klidné.

²⁴(Horáková, Miluše. Křtiny. Račice. [13. 6. 2021])

Rodina mohla hospodařit na nově nabyté usedlosti a zdálo se, že ani okolní události tuto „idylickou“ skutečnost nijak nezmění.

Začátkem 50. let 20. století přišlo vedení ÚV KSČ s novým plánem uspořádání venkova a zemědělství. Nové, kolektivní zemědělství spočívalo v tom, že byly menší usedlosti spojeny v jednu a majitelé jednotlivých usedlostí společně obdělávali polnosti, se kterými do nově vzniklých JZD (jednotné zemědělské družstvo) přišli. Mezi dalšími institucemi byly například Státní statky nebo Státní strojní stanice.

Po obcích začaly tzv. „Agitační akce“. Průběh jedné takové akce, přímo v Břehoryjích mi popsal Ladislav Horák, který se jí jako malý chlapec zúčastnil. „*Když přijeli agitátoři do vsi, to bylo panečku slávy. Schůze jejich výboru probíhaly nejčastěji v bejvalý hospodě u Řezníčků. Pivo a víno, limonáda a sodovka zdarma. Také o jídlo na těchto akcích nebyla nouze. Hudba hrála k tanci až do brzkých ranních hodin,*“²⁵ začíná své vyprávění můj prarodič, L. Horák. Z tohoto pohledu se mi zdá akce jako jedna z těch proslulých vesnických slavností, jako jsou masopust či dožínky. Sama se těchto akcí účastním i dnes.

Obrázek 31 - agitační plakáty (Zdroj: www.ustrcr.cz)

²⁵(Horák, Ladislav. Agitační akce. Račice. [14. 6. 2021])

Praděda ale své vzpomínky vypráví dál: „K tomuto všemu ale patřily projevy agitátorů. Ty byly mnohdy z dnešního pohledu totálně nereálné. Třeba když říkali, že pokud se spojí menší pole v jeden obří celek, bude obdělávání snazší. Nojo, v dnešní době tomu tak je, ale taky je lepší mechanizace. V té době měl na vsi pořádný traktor málokdo a mechanizaci už skoro vůbec. A to nepočítám ty rozoraný meze. Takový škody!“²⁶ dodává děda k situaci na venkově tak, jak on jí pamatuje.

František Kalivoda v tomto období vstupuje spolu se svou ženou do strany. Ke vstupu je inspiruje vidina kvalitnějšího života, ale jestli to byla pravda, to nikdo dodnes neví. Faktem tak zůstává, že začátkem 50. let 20. století, v období, kdy pomalu začínala kolektivizace zemědělství, se rodina Kalivodů stává součástí těchto procesů, ale úplně z jiných důvodů, než tomu bylo u rodiny Šťastných.

Počátek kolektivizace v Břehoryjích

Obrázek 32 - agitační plakáty (Zdroj: www.ustrcr.cz)

Kolektivizace se zpočátku na vsi projevovала velmi nenápadně. Sami pamětníci, které jsem měla možnost vyzpovídat, ji vnímají jako postupné sjednocování hospodaření. Co ale vidí v té době desetileté děti, a co viděli jejich rodiče, je dodnes jednou velkou otázkou. Počátek 50. let 20. století v Břehoryjích se tak budu snažit přiblížit na osudu rodiny Kalivodů a výpovědi místních pamětníků.

²⁶(Horák, Ladislav. Agitační akce. Račice. [14. 6. 2021])

František Kalivoda byl členem KSČ od začátku 50. let. Zpočátku se členství ve straně na vsi nebralo tak vážně. S postupem kolektivizace ale bylo členství skoro až zásadní. František s Emílií a dvěma dcerami se museli přestěhovat z rozlehlé usedlosti do menšího domu uprostřed návsi. Jejich novým domovem se tak na několik dalších desítek let stává usedlost s č.p. 26.

V roce 1951 potkala rodinu Kalivodových jedna z dalších radostných událostí. Ke dvěma dcerkám, Miluši a Evě přibyl ještě František.

„Jó tehdá jsme na tom akorát prodělali. Přišli jsme o nádherný dům se zahradou, sadem a stodolou. Dostali jsme dům u silnice, ve kterém se nedalo dělat nic. Tatínek se musel vzdát i včel, který měl tak moc rád,“²⁷ povídá mi babi k tehdejším okolnostem.

Do nového domu se přestěhovali, protože u něj začal vznikat kravín, ve kterém poté Emílie pracovala.

Obrázek 33 - František Kalivoda s dcerou Miluši a novorozeným synem Františkem (Zdroj: rodinný archiv)

Všechny stroje dohromady!

Vznik Státních traktorových stanic (známé pod zkratkou STS) neodmyslitelně patří k prvním úkolům při kolektivizaci zemědělství. V oblasti Liběšicka, odkud rodina

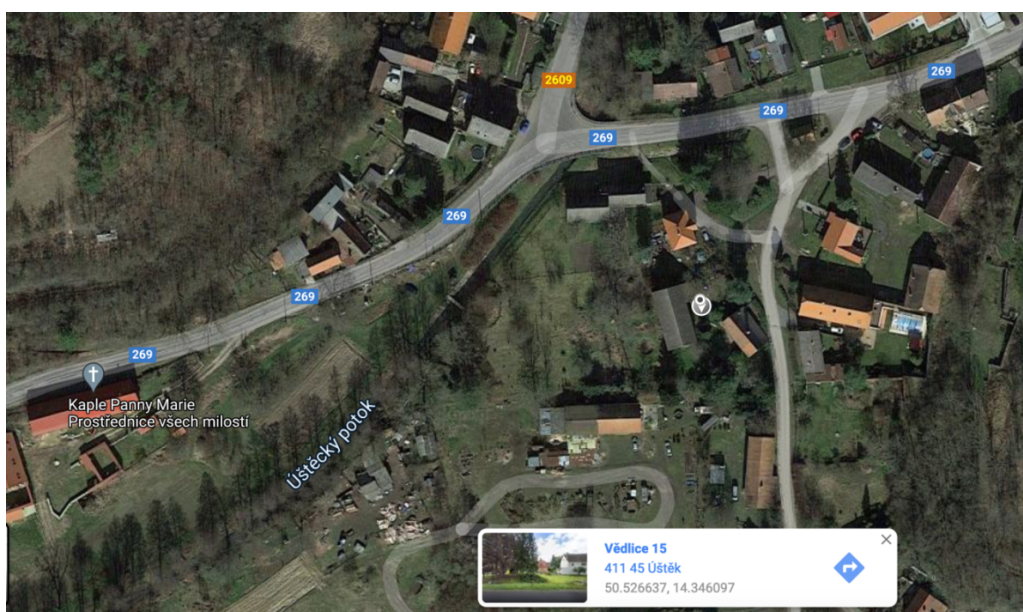
²⁷ (Horáková, Miluše. Přestěhování. Račice. [14. 6. 2021])

Kalivodových pochází, se tyto stanice nacházely přímo v Liběšicích a také v nedaleké obci Vědlice.

V tehdejší době se jednalo o rozsáhlé objekty, ve kterých byla soustředována zemědělská technika. S pozdějším vývojem politiky se stroje rodinám vyvlastňovaly. Traktory místních farmářů, kteří měli větší polnosti, povětšinou pocházely z USA. Mezi nimi se mohlo nalézt mnoho rarit. K běžným kouskům patřily tzv. „Západní stroje“, tedy stroje značky „John-deere“, anebo „Masey-Ferguson“. První traktory značky „Zetor“, se na českých dědinách objevily až v 1. pol. 50. let 20. stol.

Funkce STS byla vcelku jednoduchá. S vyvlastněním zemědělské techniky jednotlivým rolníkům přišel nový problém: „S čím se bude obdělávat pole?“. Navíc začaly v jednotlivých obcích vznikat JZD. Bylo potřeba pole obdělávat společně, a ve velkém. STS měly za úkol poskytnout JZD techniku, která bude potřebná pro práce na polích. Soukromým rolníkům tuto službu poskytovala také, ale za mnohem větší poplatky. Cílem bylo vytvořit jednotné zemědělství, které bude mít ispolečné stroje.

Na níže přiložené fotografii je zobrazena bývalá budova STS v obci Vědlice (okres Litoměřice).

Obrázek 34 - bývalá budova STS Vědlice (Zdroj. www.googlemaps.com)

Políčka v lány

Rozorávání mezí patřilo k jedné z největších událostí kolektivizace. Malá políčka soukromníků byla účelně scelena do obrovského jednotného pole, aby byla následně obdělávána členy JZD.

Obrázek 35 - poštovní známka s tematikou kolektivizace (Zdroj: www.ustrcr.cz)

V Břehoryjích se rozorávání mezí zúčastnili občané ze širokého okolí, jednalo se o velkou událost. Blíže mi ji opět přiblížil můj prarodič, L. Horák: „*To bylo tenkrát slávy! Já jsem byl malej kluk, ale to, co jsem viděl, na to nezapomenu do konce života. Na návsi se sjely traktory s transparentem a ihned se k nim hrnuli venkované. Za traktorem seděla i jedna žena, to si pamatuju, jak jsem se tomu jako kluk divil, že ženská řídí traktor. Pak se utvořil obrovský průvod, ten se vydal dolů za potok. Traktory vyvracely stromy, lidé vytahovali kameny a vypalovali chroští. Malá políčka přestala během jednoho odpoledne existovat.*“²⁸

Obrázek 36 - rozorávání mezí (Zdroj: www.ustrcr.cz)

²⁸(Horák, Ladislav. Rozorávání mezí. Račice. [14. 6. 2021])

Sloučení JZD

Jeden z hlavních cílů kolektivizace bylo bezpochyby vytvoření větších hospodářských celků. Malá obecní JZD se měla postupně spojovat, aby nakonec vytvořila větší JZD. V případě Břehoryjí došlo k postupnému sloučení již v 1. pol. 50. let 20. století. Sjednocené obce (zde tedy Břehoryje, Lada, Stražiště) se spojily s větším JZD v sousední vesnici – Drahobuzy (okres Litoměřice).

Další spojení proběhlo již koncem 50. let 20. stol., kdy bylo JZD Drahobuzy spojeno s JZD Hoštka.

Postupná ztráta iluzí

S postupujícím politickým vývojem se ideologické cítění rodiny Kalivodových zásadně mění. Život na vesnici je mnohdy malebný v tom, že se všichni znají. Někdy se ale tato zdánlivá výhoda může stát prokletím. Svě o tom ví nejen rodina Kalivodových z Břehoryjí. Pomluvy typu „jedna bába povídala“ jsou na vsi běžné, ale již během 2. světové války se našli tací, kteří byli schopni pro „vyšší dobro“ udávat i své dobré známé sousedy.

František je koncem 50. let zaměstnán jako zootechnik v JZD Hoštka. Z funkce předsedy byl odvolán ještě před sloučením JZD Břehoryje pod JZD Drahobuzy.

Spory, které František s mnohými sousedy byly mnohdy velmi malicherné, ale trápily ho. Jeho postoj ke KSČ se razantně změnil. „Práci ve vedoucí pozici se vyhýbal, zejména nechtěl pracovat s lidmi. Proto přijmul práci zootechnika, kde většinu svého času mohl trávit se zvířaty, protože jak už on sám říkal: „*Zvíře je němé, ale člověka někdy chápe lépe, než on sám sebe...*“²⁹ dokončuje své vyprávění má babička, Miluše Horáková (roz. Kalivodová).

Jak to bylo dál?

Emílie a František žili poměrně klidný a jak oni sami říkali, i pěkný život. Koncem 70. let ale Františka postihne srdeční zástava, která už se bohužel nedala vyléčit. Emílie svého muže přežila o bezmála 20 let.

²⁹(Horáková, Miluše. Vzpomínky na otce. Račice. [14. 6. 2021])

Obrázek 37 - manželé Kalivodovi (Zdroj: rodinný archiv)

Obrázek 38 - Emilie Kalivodová s dcerou Miluší (Zdroj: rodinný archiv)

Nejstarší dcera, Miluše, se vdala za Ladislava Horáka a mají spolu tři syny. Oba manželé celý svůj život zasvětili hospodaření. Zemědělství a včelařství se stalo nedílnou součástí jejich života.

Obrázek 39 - Ladislav Horák na fotografii z vojny (dole vpravo) - (Zdroj: rodinný archiv)

Obrázek 40 - svatební fotografie Miluše a Ladislava (Zdroj: rodinný archiv)

Obrázek 41 - svatební fotografie novomanželů Horákových se svědky a rodiči (Zdroj: rodinný archiv)

Eva se vdala za Karla Nováka a mají spolu také tři syny. Sestry Eva a Miluše dodnes bydlí v domech se svými rodinami vedle sebe a navštěvují se.

František se oženil a má dceru a syna. Oba manželé svůj život také zasvětili zemědělství.

Obrázek 42 - svatební fotografie novomanželů Kalivodových (Zdroj: rodinný archiv)

Nejmladšího syn, Václav Kalivodu postihne tak měř stejný osud, jako jeho otce.
Zhruba před 10 lety jeho osud zpečetilo selhání srdce.

Obrázek 43 - svatební fotografie Václava Kalivody a jeho ženy (Zdroj: rodinný archiv)

Závěr

Příběh rodiny Šťastných ukazuje, jak velká rozhodnutí lidí, kteří jsou u moci ovlivní život jednotlivce. Kolektivizace, která přeměnila venkov na dnešní podobu je nadále procesem, který je mnohými nepochopený. Je potřeba o ní více mluvit a ukazovat ji lidem na příbězích konkrétních rodin, lidí. Hrstka zákonů a nařízení, která vydala tehdejší vláda, dnešní generaci málo poví. Vykonstruované procesy související s kolektivizací jako by upadly do zapomnění, ale přesto tu stále jsou, přesto se opravdu staly. Myslím, že rozhodnutí lidí u moci ovlivnily obě rodiny – kolektivizace – zabrání hospodářství, rozhodnutí o odsunu Němců uvolnilo statky v pohraničí, na kterých pak mohli hospodařit Češi.

Příběh rodiny Kalivodů se věnuje stejnému tématu, ale poukazuje na něj z jiného hlediska. Zatímco z pohledu rodiny Šťastných se jednalo o vyvlastnění majetku a odsun z rodného kraje, u rodiny Kalivodových se na to můžeme dívat jinak. Nově nabytý majetek po Sudetských Němcích byl začátkem pro rozvoj jednotného socialistického zemědělství v kraji. Dle mého názoru si myslím, že ve výsledku kolektivizace dopadla lépe pro rodinu Kalivodových. Dům v pohraničí jim umožnil nový život. Vstup do družstva pro ně byl jistě také příležitostí. Pozdějším vlivem událostí (nejenom politických) se ale zdá, že tohoto činu litovali.

Pro rodinu Šťastných byla kolektivizace jistě jedním z nejhorších zážitků. Dodnes můj děda říká, že kolektivizace byla tou nejtěžší zkouškou pro naši rodinu. Odebráním majetku a vystěhováním to ale nekončí. „Jizvy“, které zanechal tento proces, jsou patrné na dnešní krajině dodnes. A pro zemědělce je tato skutečnost snad jednou z nejhorších. Obě dvě rodiny se kolektivizace účastnily. Každá rodina z jiných důvodů. Rodina Kalivodů dobrovolně, s vidinou lepšího života, naopak rodina Šťastných k tomu byla donucena. A také každá rodina dopadla ve výsledku jinak. Rodina Kalivodů se stala jednou z nejváženějších rodin, které pomáhaly a poté i pracovaly ve zdejších JZD. Šťastní se postupující kolektivizací stávají „kulaky“, a jejich osud se zdá být nejistý. I po návratu do Libčic nad Vltavou je patrné, že tehdejší propaganda přinesla své ovoce. Dříve nejváženější sedlák, nyní jen obyčejný kulak.

Ale jedno je spojuje. Vlastně spíše dvě věci mají společné. Rodina Kalivodova i rodina Šťastných prožila kolektivizaci. Jejich příběhy tím ale nekončí. Na zemědělství nezanevřela ani jedna rodina – Obě dodnes pracují v zemědělství a přes rozdílné názory mají něco společné, a to mě. Já, Natálie Horáková, jsem pokračovatelem těchto dvou rodin a budu se co nejvíce a nejlépe snažit, abych navázala na tradice svých předků.

Majetek sedláků a rolníků, který se dědil z generace na generaci již dlouhá století, se rázem ztratil pod rouškou paragrafů. Polnosti, meze, lesy a louky zmizely pod pluhy traktorů ze stanic STS. Venkov a jeho obyvatelé poznali jiný způsob hospodaření, než jaký doposud znali.

Život všech se obrátil o několik stupňů a v dnešní době je jen několik jedinců, kteří by se rozhodli otevřeně mluvit o tomto tématu. Pro nikoho není lehké vyjádřit slovy věci, které jim během několika let změnily život.

Lidé, kteří si kolektivizací museli projít si dle mého názoru zaslouží obdiv. Ještě více ti jedinci, kteří po revoluci v roce 1989 navázali na rodinnou tradici a ze všech sil se snažili o obnovení své minulosti.

Přílohy

List domovský

ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA.

ZEMĚ: ČECHY. ČÍSLO: 21/32. OKRES: PRAHA-VEŇKOV.

LIST DOMOVSKÝ

JIMŽTO
OBEC LETKY-LIBČICE

POTVRZUJE, ŽE

JMÉNO: *František Štastný*

ZAMĚSTNÁNÍ: *rolník*

NAROZEN(A): *4/3 1912* MÍSTO: *Chejnov-Praha-venkov*

STAV (SVOBODEN NEB ŽENAT): *svobodný*

MÁ V TĚTO OBCI PRÁVO DOMOVSKÉ

LETKY-LIBČICE, DNE *9. čerona* 19 *32*

JMÉNEM OBCE:

ČLEN OBECNÍ RADY: *Kačhumik, Orlava* STAROSTA: *Josef Kriz*

PODPIS VLASTNORUČNÍ TONO, KDMU LIST DOMOVSKÝ SVĚDČÍ:
František Štastný

J. Hrdáček, Užitá, Kamenice

Obrázek 44 - List domovský (Zdroj: rodinný archiv)

Seznam obrázků

Obrázek 1- obec Chýnov ve 20. letech 20. století (Zdroj: rodinný archiv).....	7
Obrázek 2 - masopust v Chýnově (Zdroj: rodinný archiv)	8
Obrázek 3 - traktor "John Deere D" - rok výroby (1928) – (Zdroj www.mecum.com).....	9
Obrázek 4 - fotka rodiny Šťastných, zleva Antonín st., Antonín ml., František a Marie (Zdroj: rodinný archiv)	10
Obrázek 5 - budova bývalého pivovaru a mlékárny v Troji (Zdroj: KRAJČI, Petr et al. Slavné stavby v Praze - Troji. 1. vyd. v jazyce českém. Praha: Foibos Books ve spolupráci s Městskou částí Praha-Troja, 2014. 242 s. ISBN978-80-87073-75-9. S. 64-65, 69-70.).....	10
Obrázek 6 - dobové karikatury s tematikou sedláků (Zdroj: www.dikobraz.cz	11
Obrázek 7 - kronika Libčic nad Vltavou – požár (Zdroj: SOkA Praha-západ se sídlem v Dobřichovicích).....	12
Obrázek 8 - kronika Libčic nad Vltavou – dodávky (Zdroj: SOkA Praha-západ se sídlem v Dobřichovicích).....	13
Obrázek 9 - kronika Libčic nad Vltavou - zápis o sloučení osad (Zdroj: SOkA Praha-západ se sídlem v Dobřichovicích).....	14
Obrázek 10 - kronika Libčic nad Vltavou – zemědělství (Zdroj: SOkA Praha-západ se sídlem v Dobřichovicích).....	15
Obrázek 11 - svatba Antonína ml. a Miloslavy (Zdroj: rodinný archiv).....	16
Obrázek 12 - oddací list Antonína ml. a Miloslavy Šťastných (Zdroj: rodinný archiv).....	17
Obrázek 13 - hospodářství rodiny Šťastných (Zdroj: SOkA Praha-západ se sídlem v Dobřichovicích).....	19
Obrázek 14 - prvorozený syn Antonín se svou maminkou Miloslavou na křtinách (Zdroj: rodinný archiv)	21
Obrázek 15 - odhad budov (Zdroj: SOkA Praha-západ se sídlem v Dobřichovicích).....	23
Obrázek 16 - hospodářství rodiny Šťastných (Libčice III. č.p. 8) (Zdroj: SOkA Praha-západ se sídlem v Dobřichovicích)	24
Obrázek 17 - rodina Šťastných ve Špačkově mlýně (Zdroj: rodinný archiv)	25
Obrázek 18 - vojenské mapování, výřez, 1877-1880 (Zdroj: 1st (2nd) Military Survey, Section No. xy, Austrian State Archive/Military Archive, Vienna)	26
Obrázek 19 - letecký pohled na Špačkův mlýn dnes (Zdroj: www.Mapy.cz)	27
Obrázek 20 - pohled na statek a dům v dnešní době (Zdroj: www.Mapy.cz).....	28
Obrázek 21 - rodný statek Miloslavy (Zdroj: rodinný archiv)	30
Obrázek 22 - Marie Soustružníková (Zdroj: rodinný archiv)	31
Obrázek 23 - Emílie Soustružníková (Kalivodová) – (Zdroj: rodinný archiv)	32
Obrázek 24 - František Kalivoda (Zdroj: rodinný archiv)	33
Obrázek 25 - dům ve Lhotce (Zdroj: rodinný archiv).....	34
Obrázek 26 - Náves v Břehoryjích (Zdroj: rodinný archiv).....	36
Obrázek 27 - obec Břehoryje, pohled (1. pol. 20. stol.) – (Zdroj: MORAVEC, Miroslav; MGR. PRÁŠIL, Petr a kol. Úštěcko na starých pohlednicích. Hostivice: RETIP, 2007, ISBN 978-80-86914-12-1.).....	37
Obrázek 28 - porovnání obce Břehoryje (Zdroj: MORAVEC, Miroslav; MGR. PRÁŠIL, Petr a kol. Úštěcko na starých pohlednicích. Hostivice: RETIP, 2007, ISBN 978-80-86914-12-1.) .	38
Obrázek 29 - porovnání obce Břehoryje (Zdroj: MORAVEC, Miroslav; MGR. PRÁŠIL, Petr a kol. Úštěcko na starých pohlednicích. Hostivice: RETIP, 2007, ISBN 978-80-86914-12-1.) .	39
Obrázek 30 - fotografie pořízená začátkem 50. let před novým domem v Břehoryjích (Miluše Kalivodová, vpravo) – (Zdroj: rodinný archiv).....	40

Obrázek 31 - agitační plakáty (Zdroj: www.ustrcr.cz).....	41
Obrázek 32 - agitační plakáty (Zdroj: www.ustrcr.cz).....	42
Obrázek 33 - František Kalivoda s dcerou Miluší a novorozeným synem Františkem (Zdroj: rodinný archiv)	43
Obrázek 34 - bývalá budova STS Vědlice (Zdroj: www.googlemaps.com).....	44
Obrázek 35 - poštovní známka s tematikou kolektivizace (Zdroj: www.ustrcr.cz).....	45
Obrázek 36 - rozorávání mezí (Zdroj: www.ustrcr.cz)	45
Obrázek 37 - manželé Kalivodovi (Zdroj: rodinný archiv).....	47
Obrázek 38 - Emílie Kalivodová s dcerou Miluší (Zdroj: rodinný archiv).....	47
Obrázek 39 - Ladislav Horák na fotografii z vojny (dole vpravo) - (Zdroj: rodinný archiv) .	48
Obrázek 40 - svatební fotografie Miluše a Ladislava (Zdroj: rodinný archiv)	48
Obrázek 41 - svatební fotografie novomanželů Horákových se svědky a rodiči (Zdroj: rodinný archiv).....	49
Obrázek 42 - svatební fotografie novomanželů Kalivodových (Zdroj: rodinný archiv).....	49
Obrázek 43 - svatební fotografie Václava Kalivody a jeho ženy (Zdroj: rodinný archiv).....	50
Obrázek 44 - List domovský (Zdroj: rodinný archiv)	53

Zdroje

Archiv

SOkA Praha-západ se sídlem v Dobřichovicích

Internetové

BERNATT-RESZCZYŃSKÁ, Markéta. Začala násilná kolektivizace [online]. 22.2.2020, , 1-5 [cit. 2021-7-14]. Dostupné z: <https://www.pametnaroda.cz/cs/magazin/specialy/zacala-nasilna-kolektivizace>

Čítanka kolektivizace. *Ústav pro studium totalitních režimů* [online]. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2008 [cit. 2021-7-13]. Dostupné z: <https://www.ustrcr.cz/uvod/citanka-kolektivizace/>

Knížní

JECH, Karel. Kolektivizace a vyhánění sedláků z půdy. Praha: Vyšehrad, 2008, ISBN 978-80-7021-902-7

JECH, K.: Soumrak selského stavu 1945-1960. Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Praha 2001;

KAPLAN, K.: Nekrvavá revoluce. Mladá fronta, Praha 1993; PŠENIČKOVÁ, J. (ed.): Zemědělské družstevnictví: kolektivizace – Vznik JZD 1948-1949. Státní ústřední archiv, Praha 1995

ROKOSKÝ, Jaroslav a Libor SVOBODA, ed. Kolektivizace v Československu. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2013. ISBN 978-80-87211-96-0.

Pamětníci

Antonín Šťastný (1951), Masarykova 972, 373 41 Hluboká nad Vltavou

Eva (Kalivodová) Nováková (1948), Račice 47, 411 08 Račice

František Kalivoda (1951), Julčín 23, 411 45 Ústěk

Karla (Kubíčková) Šťastná (1952), Jiráskova 275, 411 12 Čížkovice

Květa (Horáková) Obererová (1940), Travčice 112, 412 01 Travčice

Ladislav Horák (1944), Račice 3, 411 08 Račice

Miluše Věra (Kalivodová) Horáková (1946), Račice 3, 411 08 Račice

